Martfű Város

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2021. év augusztus hó

Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021.

Martfű Város Önkormányzata (5435 Martfű, Szent István tér 1.) megbízásából készítette Kiszelovics és Társa Településtervező Kft. (5000 Szolnok, Szántó körút 52. I.lh. II/5.).

Kézirat lezárása: 2021. év augusztus hó

2021.

Aláírólap

Vezető településtervező:

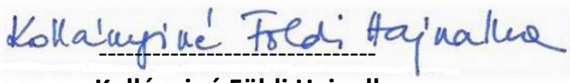
Kiszelovics Ildikó
TT-1-16-0238
településmérnök, városépítési városgazdasági szakmérnök

Közlekedéstervező:

Kovács Ferenc
Tkö-16-0568
Közlekedési vezető tervező

Táj- és zöldfelületi tervező:

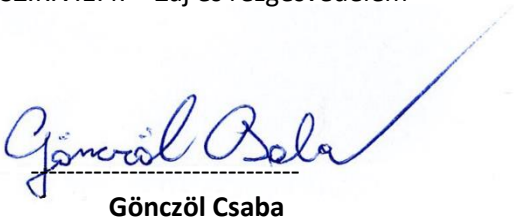
Kollányiné Földi Hajnalka
TK 01-5242
okl. kertészmérnök

Környezetvédelmi tervező:

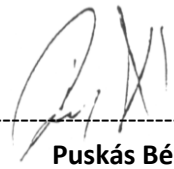
Desics Judit
környezetmérnök, környezetgazdálkodási, közmű üzemeltetői, ár – és belvízvédelmi szakmérnök
MK 16-0706
SZ.K.V.1.1. – Hulladékgazdálkodás
SZ.K.V.1.2. – Levegőtisztaság védelem
SZ.K.V.1.3. – Víz és földtani közeg védelem
SZ.K.V.1.4. - Zaj és rezgésvédelem

Víziközmű tervező:

Gönczöl Csaba
TV-16-0857
építőmérnök

Távközlési tervező:

Puskás Béla
TH-16-0297
Távközlési mérnök

Elektromos közmű tervező:

Egervári László
TE-16-0222
villamosmérnök

Társadalompolitikai szakértő:

Papp György

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS 8

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI 14

1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása 15

1.2. Középtávú városrészi célok 17

1.2.1. Ipari település (Középtávú városi cél 1.) 17

1.2.2. Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.) 17

1.2.3. Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.) 18

1.2.4. Élhető város (Középtávú városi cél 4.) 18

1.2.5. Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.) 19

1.3. Városrészi célok 20

1.3.1. Minőségi közszolgáltatásokat és versenyképes turisztikai szolgáltatásokat nyújtó városközpont megteremtése (Városközpont városrész városrészi célja) 20

1.3.2.A magas minőségű martfűi városliget és új ipari területek megteremtése (Óváros városrész városrészi célja) 20

1.3.3. Élhető, rendezett nyugodt kertváros megteremtése (Kertváros városrész városrészi célja) 20

1.3.4. Befektető és vállalkozóbarát környezet megteremtése (Északi iparterület városrész városrészi célja) 21

1.4. Településfejlesztési elvek 22

1.4.1. Fenntartható fejlődés (Településfejlesztési elv 1.) 22

1.4.2. Fenntartható növekedés (Településfejlesztési elv 2.) 22

1.4.3. Egységes növekedés (Településfejlesztési elv 3.) 22

1.4.4. Versenyképes fejlődés (Településfejlesztési elv 4.) 23

1.4.5. Integrált fejlődés (Településfejlesztési elv 5.) 23

1.4.6. Esélyegyenlőség és társadalmi szolidaritás biztosítása (Településfejlesztési elv 6.) 23

1.5. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása 24

2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK 25

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával 26

2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése 27

2.3. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz 29

2.3.1. Kulcsprojektek 29

2.3.2. Hálózatos projektek 29

2.3.3. Egyéb projektek 30
2.4. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve 32
3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM 41
3.1. Martfű Város szegregációval veszélyeztetett területeinek bemutatása, a város szegregációs problémáinak beazonosítása 42
3.2. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása) 45
3.3. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések 48
3.4. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések 50
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI 51
4.1. Külső összefüggések 52
4.1.1. A stratégia illeszkedése nemzetközi szintű fejlesztési programokhoz 52
4.1.1.1. Az EU tematikus célkitűzéseihez való illeszkedés 52
4.1.1.2. A Duna Régió Stratégiához való illeszkedés 53
4.1.2. A Stratégia illeszkedése országos területfejlesztési dokumentumokhoz 53
4.1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK) való illeszkedés 53
4.1.2.2. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához való illeszkedés 55
4.1.3. Jász – Nagykun – Szolnok megyei fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés 56
4.1.3.1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció 2021 – 2030. dokumentumhoz való illeszkedés 56
4.1.3.2. A Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Tervhez való illeszkedés – Martfű, mint térszervező város 57
4.1.4. Helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való összhang bemutatása 58
4.1.4.1. Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz 58
4.1.4.2. Az önkormányzat gazdasági programjához való illeszkedés 58
4.1.4.3. Martfű Város Településfejlesztési Koncepciójához való illeszkedés 58
4.2. Belső összefüggések 59
4.2.1. A Helyzetfeltárás, helyzetelemzés megállapításainak és a Stratégia céljainak koherencia-vizsgálata 59
4.2.2. A Stratégia céljainak elérését segítő főbb beavatkozások, projektek 62
4.2.2.1. Az „Ipari település” (Középtávú városi cél 1.) főbb beavatkozásai 62
4.2.2.2. Az „Energia tudatos település” (Középtávú városi cél 2.) főbb beavatkozásai 62
4.2.2.3. A „Térségi centrum” (Középtávú városi cél 3.) főbb beavatkozásai 63
4.2.2.4. Az „Élhető város” (Középtávú városi cél 4.) főbb beavatkozásai 63
4.2.2.5. A „Gyógyhely” (Középtávú városi cél 5.) főbb beavatkozásai 64
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI 65

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE 70

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek 71

6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása 72

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok 74

6.4. Monitoring rendszer kialakítása 74

6.5. Monitoring rendszerben alkalmazott indikátorok 75

Ábrajegyzék

1. ábra: Városi területfejlesztési rendszer 9
2. ábra: Martfű Város jövőképe 15
3. ábra: Célrendszer 16
4. ábra: A 2019. évben a rendkívüli települési támogatások megoszlása 43
5. ábra: A 2019. évben a rendszeres ellátások megoszlása 44
6. ábra: Megyei Koncepció célrendszere 56

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Stratégia céljainak összefüggésvizsgálata 24
2. táblázat: Akcióterületi projektek 27
3. táblázat: Kulcsprojektek 29
4. táblázat: Hálózatos projektek 29
5. táblázat: Egyéb projektek 30
6. táblázat: Projektek pénzügyi terve, ütemezése 34
7. táblázat: Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedései 45
8. táblázat: Célrendszer illeszkedése az EU 2021-2027. főbb célkitűzéseihez 52
9. táblázat: Megyei koncepció beavatkozási logikája 57
10. táblázat: Megalapozó vizsgálat főbb megállapításai és középtávú városi célok közötti összefüggések 59
11. táblázat: Kockázatelemzés 66
12. táblázat: Indikátor-készlet 76

Térképjegyzék

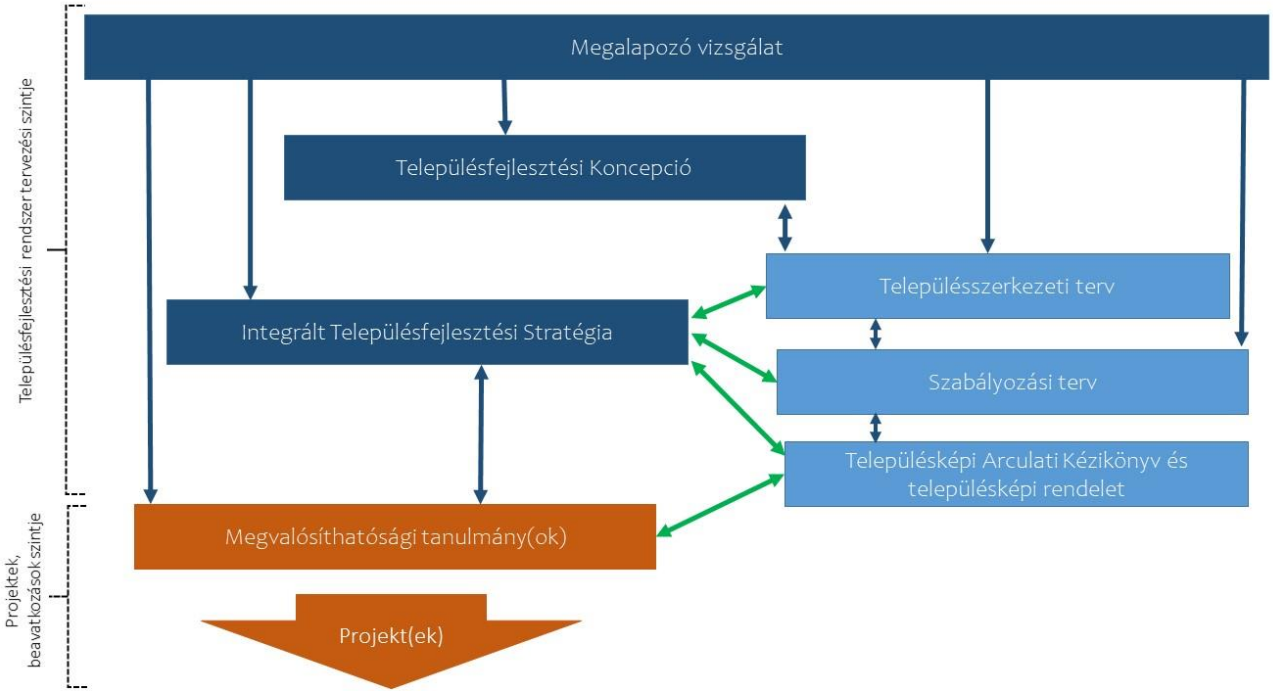
1. térkép: Martfű Város szegregációval veszélyeztetett területei 42

BEVEZETÉS

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) (a továbbiakban: ***Stratégia***) alapja a Településfejlesztési Koncepció (TK) (a továbbiakban: ***Koncepció***), mely a városfejlesztés hosszú távú vízióját és értékrendjét határozza meg, ill. a szándékolt fejlesztési irányokat jelöli ki. Martfű Város Koncepciója 2016. évben került kidolgozásra. A Koncepcióban megfogalmazott célok többféle módon érhetőek el. A Stratégia funkciója, hogy bemutassa a Koncepcióban megfogalmazott hosszú távú célok megvalósíthatóságát, hogy integrált, területeken és a szakágakon átívelő szemlélet mentén, egy középtávú fejlesztési időszakra kijelölje Martfű Város fejlesztési elképzeléseit.
Magyarországon a városi jogállású településeknek, így Martfű Városának is a városfejlesztési elképzeléseik megvalósításához Stratégiát kell készíteniük. Ez az egyik alapdokumentuma a 2021-2027 közötti tervezési időszakban terület- és településfejlesztésre fordítandó Európai Uniós források felhasználhatóságának is.
A tervezett beavatkozások nem csupán a város önkormányzatának fejlesztési elképzeléseit foglalják keretbe, hanem a dokumentum a széleskörű projektgyűjtésnek köszönhetően a városban 2021-2027 között, más szereplők által megvalósítani tervezett, valamennyi fontosabb, jelenleg ismert fejlesztést felöleli és rendszerezi. Természetesen nincs realitása annak, hogy a következő időszak minden egyes fejlesztési elképzelését bemutassa a Stratégia, de a város fejlődésének szempontjából legfontosabb irányokat, projekteket és programokat strukturált formában összegzi.
A jogszabályi előírásokból és a tervezési logikából is fakadóan a Stratégia egy átfogó tervezési rendszer egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze

1. ábra: Városi területfejlesztési rendszer

(Forrás: saját szerkesztés)

Martfű **<u>városrészi lehatárolás</u>**ai nem kerültek átfogalmazásra, azok a korábbi településfejlesztési dokumentumokban már megismert városrészek, Martfűn az elmúlt időszakban nem történt olyan érdemi változás, melye azok módosítását indukálta volna. A Stratégia megfogalmazza és rögzíti azokat a projekteket, amelyek egy adott városrészhez köthetők (**<u>városrészi projektek</u>**).
A Stratégiában kijelölésre kerülnek azok a fejleszteni kívánt akcióterületeket, amelyekre a város középtávon koncentrálni kíván. Ez Martfű esetében alapvetően fedi a korábbi fejlesztési időszakban alkalmazott akcióterületi lehatárolásokat, egy új akcióterület került kijelölésre.

Az akcióterületek kijelölése és az ott javasolt fejlesztési tevékenységek (**akcióterületi projektek**) meghatározása indikatív jellegű, azok a fejlesztéspolitikai célkitűzések módosulása és egyéb folyamatok alakulása függvényében változhatnak.
A Stratégia ezen túlmenően meghatározza a **kulcsprojekt**jeit, **hálózatos projekt**jeit is. A településfejlesztés összetett folyamata során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni, ugyanakkor a fejlesztések hatékonysága megköveteli a források koncentrálását is.
A fentiek alapján a fejlesztések a 3. fejezetben több kategóriában kerülnek bemutatásra, egyrészt akcióterületekhez rendelten egymás hatását erősítő elemekként, másrészt meghatározásra kerültek a célok eléréséhez kiemelten fontos kulcsprojektek, az egymással tematikailag vagy földrajzilag összefüggő hálózatos projektek, illetve az egyik előző kategóriába sem sorolható egyéb fontos projektek.
Jelen stratégia befejező fejezeteként a megvalósítás eszközei kerülnek kifejtésre. Ennek számos eleme van, úgymint a célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek, vagy a sikeres megvalósítást szolgáló szervezeti keret kialakítása.
A stratégia eredményességének mérésére szolgáló monitoring és értékelési rendszernek igazodnia kell a nemzeti elvárásokhoz, így ezen fejezet a konkrét pályázati felhívások közzétételekor felülvizsgálatra és kibővítésre kerül.

Alapvető tervezési kihívás, hogy a Stratégiának egyszerre kell előremutatónak, beavatkozási irányokat lefektetőnek és ugyanakkor rugalmasnak, az új törekvések befogadására alkalmasnak lennie.
Minden ágazatnak, és minden tématerületnek vannak jogos igényei, amennyiben azonban nem jelölődnek ki preferenciák és hangsúlyok, akkor nagy a veszélye annak, hogy a források szétaprózódnak, és nem képesek kritikus mértékű hatást kifejteni. A stratégiai tervezés és megvalósítás során össze kell hangolni az épületbe/infrastruktúrába történő beruházásokat a társadalmi kérdésekkel. Fentiek miatt a Stratégia fontos fejezete az Anti-szegregációs munkarész, amely Martfű társadalmi problémáinak felszámolásának módszertanát határozza meg. Az Anti-szegregációs Program a KSH által kiadott, 2011-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs térképek és ahhoz kapcsolódó adatsorok továbbá aktuális önkormányzati adatszolgáltatás alapján került kidolgozásra.

A Stratégia középtávon jelöli ki
- az elérendő fejlesztési célokat, valamint
- az integrált megvalósításukat szolgáló beavatkozások körét és azok eszközeit.

A Stratégia célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező 5-7 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A tervezési munka, a Stratégia akkor tekintető eredményesnek, ha hozzájárul ahhoz, hogy Martfű Városa összességében a lehető legnagyobb mértékben használja ki fejlődési potenciálját az elkövetkező időszakban.

Martfű Város középtávú városfejlesztési tevékenységeinek stratégiai rendszerbe foglalását számos szempont indokolja. Folyamatban van Martfű településfejlesztési és településrendezési eszközeinek kidolgozása. Jelen Stratégia annak a komplex tervezési munkának a részeként készül el, amely Martfű Város teljes közigazgatási területére vonatkozó új, digitális településrendezési tervének elkészítését célozza. A településfejlesztési és településrendezési eszközök elkészítése során az alábbi tervezési feladatok valósulnak meg, a településfejlesztési és településrendezési tervdokumentáció tartalma az alábbi:
- **Megalapozó vizsgálat**, mely a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet melléklete szerinti tartalommal készül. A Megalapozó vizsgálat minden fejezete teljes körűen és szakági tervezők bevonásával készül el. Jelen Stratégia hatékony megalkotása érdekében aktualizált és minden szakági munkarész tekintetében teljes körűen kidolgozott Megalapozó Vizsgálat készült a Stratégia megalkotásával párhuzamosan.
- **Településfejlesztési koncepció**, mely tartalmazza Martfű Város Képviselő- testületének, a város lakosságának, a fejlesztésben érdekelt gazdasági társaságoknak, civil- és egyéb társadalmi

szervezeteknek településfejlesztési elképzeléseinek kidolgozását. A Településfejlesztési Koncepció 2016. évben észült el, és vált hatályossá.

- **Integrált Településfejlesztési Stratégia**, jelen dokumentum.
- **Településszerkezeti terv** készítés célja a jóváhagyásra kerülő településfejlesztési koncepcióval összhangban a település fejlesztési irányainak meghatározása; a magasabb szintű rendezési tervekkel való összhang, egyezőség biztosításával, az egyes területrészek felhasználási módjának optimális meghatározása; továbbá a területfelhasználási változással érintett területek lehatárolása a változó területfelhasználások számszaki kimutatása.
- **Helyi építési szabályzat** és **szabályozási terv** készítése, az egyes építési övezetekben az építés helyi rendjének, feltételének meghatározása, összhangban a már jóváhagyott (vagy időközben jóváhagyásra kerülő) önkormányzati szabályozásokkal (pl. helyi értékvédelem; környezetvédelmi- vagy a településképi rendelet stb.)

A településfejlesztési és településrendezési eszközök egymásra épülnek, koherensek, jelen Stratégia azon rendszerében jogszabályi kötelezettséggel van jelen.

A Stratégia megalkotásának időszerűsége az alábbiak szerint indokolt:

- **Jogszabályi kötelezettség**

„A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 08.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) 7. §. rögzíti az integrált településfejlesztési stratégiával kapcsolatban az alábbiakat:

> *„7. § Az önkormányzat a stratégiát legalább négyévente áttekinti, ellenőrzi, és dönt arról, hogy a) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza, b) módosítja, vagy c) újat készít.”*

A fentiekre tekintettel – lévén, hogy Martfű Város nem rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával, és a korábban elkészült Integrált Városfejlesztési Stratégia tekintetében a jogszabályban jelzett legkésőbbi végdátum beállt – szükséges és időszerű az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése.

- **Új 2021-2027 közötti Európai Uniós ciklus előkészítése**

A Stratégia kijelöli a középtávon (5-7 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit: A 2021-2027 közötti ciklus hatékony forráslehívásának előkészítése érdekében szükséges és időszerű a Stratégia elkészítése.
Lévén, hogy az uniós szakpolitika régiókban kénytelen gondolkodni, elkerülhetetlen, hogy a fejlesztési források elosztásakor nem kellő súllyal jelenik meg a települési szint, hanem magasabb térszervezeti egységek (például Magyarország esetében a régió, azokon belül megyék, és azokon belül járások) szintjén valósul meg a forráselosztási mechanizmus. A 2021-2027-es programozási ciklusban is az integrált területfejlesztést preferálja, tervezetten továbbra is az adott tagállam területi és helyi fejlesztési stratégiákon keresztül támogatja majd az Európai Unió az integrált területfejlesztést. Így jelen Stratégia is hangsúlyosan törekszik megjeleníteni Martfű Város térségi szerepkörét erősítő fejlesztéseket.
Az Európai Unió kiemelt figyelmet fordít az innovációra, a klímaváltozás kezelésére, digitalizációra. Ezeken a területeken jelentős lesz a közvetlen uniós programokon keresztül történő finanszírozás is. A Stratégia rögzíti Martfű Város azon fejlesztési elképzeléseit is, amelyek akár közvetlen uniós programokon keresztül kerülhetnek finanszírozásra.
A 2021-2027 közötti uniós költségvetési ciklus tervezése jelenleg folyamatban van. A hazai operatív programok jelen Stratégia kéziratának lezárásakor még társadalmi vita alatt vannak. Jelen dokumentum így az egyes projektek forrásainak aktiválását az operatív programok tervezett állapotában megismerhető információk alapján végzi el. Emiatt szükséges lesz a dokumentum frissítése a hazai operatív program hatályba lépését követően!

- **Új önkormányzati ciklus, új Gazdasági ciklusprogram**

2019. év októberében helyhatósági választások voltak, így Martfű esetében is új önkormányzati ciklus vette kezdetét. A Képviselő-testület legfontosabb feladata a település fejlődését töretlenül segíteni Martfű Város erősödését szolgáló folyamatok folytatásával és - az előző ciklus tanúságait összesítve - kijelölve szükség szerinti új fejlesztési irányokat. Az Önkormányzat településfejlesztési elképzelései új Gazdasági Programban kerültek megfogalmazásra. A Gazdasági Program adoptálja a Koncepció célrendszerét. A Gazdasági Program összhangban kell, hogy legyen a város stratégiai dokumentumaival, ennek érdekében szükséges a Stratégiai elkészítése oly módon, hogy az egyrészt a Gazdasági Program és Koncepció célrendszerét átveszi, és a Gazdasági Programban rögzített tervezett beavatkozásokat, projekteket rögzíti.

- **Martfű Város stratégiai dokumentumaival való összhang megteremtése**

Egyrészt a város mind területi, mind ágazati szempontból meghatározó és jellemzően friss vagy folyamatosan frissített tervezési dokumentumokkal rendelkezik ezért szükség van ezek összefogására, a későbbi ágazati fejlesztési irányok egységes szemléletű megalapozására. A településrendezési eszközök sorában elkészült Koncepció 2016. évben került elkészítésre és vált hatályossá.
Másrészt Martfű jelentős területi kitekintéssel rendelkező, több alkalommal felülvizsgált stratégiai dokumentumai (Integrált Városfejlesztési Stratégia IVS, Településfejlesztési Koncepció, Helyi Esélyegyenlőségi Program) megalkotása óta számos fejlesztés megvalósult, egyes területek átalakultak, jelentősen megváltozott a gazdasági és fejlesztési környezet, s ennek világméretű trendjei Martfűre is begyűrűztek. A kihívások is újak, melyekkel lépést kell tartani, mindemellett jogszabály írja elő időszakonkénti felülvizsgálatukat.

- **Megyei Területrendezési Terv – Martfű, mint térszervező város**

Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Terv 2020. május 25-től hatályos. Jász–Nagykun–Szolnok Megyei Közgyűlése „a Jász– Nagykun–Szolnok Megyei Területrendezési Tervről” szóló 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendeletével határozta meg Jász–Nagykun–Szolnok megye térségi területfelhasználásának térbeli feltételeit, a műszaki infrastruktúra–hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, tekintettel a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, az erőforrások védelmére, fenntartható fejlesztésére, továbbá a megye egyedülálló és sajátos adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, a területfejlesztési koncepciók és programok végrehajtására. A Rendelet Martfű Várost a „Térszervező városok övezetébe” sorolja. A Rendelet értelmezésében ez az alábbit jelenti: „Jász–Nagykun–Szolnok megye területrendezési tervében egyedileg meghatározott övezet, melybe azon települések területe tartozik, melyek településhálózatra gyakorolt jelenlegi és várható térszervező hatása túlnyúlik a saját közigazgatási határán. Az övezetbe tartozó város a településhálózatra gyakorolt hatásának mértékétől függően regionális jelentőségű térszervező város, térségi jelentőségű térszervező város, vagy egyéb térszervező város kategóriába sorolt.”
Martfű Város e kiemelt besorolása a település térségi jelentőségét húzza alá, és egybecseng az Európai Unió 2021-2027-es programozási ciklusában preferált integrált területfejlesztéssel.
Így jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia is hangsúlyosan törekszik megjeleníteni Martfű Város térségi szerepkörét erősítő fejlesztéseket.

A Stratégia elkészítéséhez a szabályozási környezet következő változása biztosítja a hátteret:

- A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről, megváltozott jogszabályi hátteret ad a településfejlesztés és a településrendezés terén. Ezen feltételeket figyelembe véve, és a jogszabályi háttérhez alkalmazkodva készül a jelen dokumentum. A Stratégia a 314/2012. (XI. 8.)

Korm. rendelet szerinti kidolgozottsággal és az ismert módszertani útmutatások betartása mellett készül.

- A 2016 óta a Stratégia vonatkozásában a legfontosabb változás, hogy azt már az okos város módszertan figyelembe vételével kell elkészíteni. A hosszú távú és erős gazdasági és ökológiai egyensúllyal bíró, ideális életminőséget biztosító, vonzó városi környezet adó és a város életében aktívan résztvevő lakosságú település kialakítása az okos („smart") városfejlesztési módszerek alkalmazásával lehetséges. Az okos modell elemeit a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve szükséges Martfű városában adoptálni. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megengedhető, fontos a helyes lépték. Martfű méretből és az Önkormányzat által biztosított közszolgáltatások és az általa ellátott településüzemeltetési feladatok volumenéből kifolyólag jelenleg az „okos város" települési szolgáltatások még érdemben nem jelentek meg. A Stratégia rögzíti Martfű „okos város" víziójának főbb elemeit.

A tervezési folyamat a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendeletben rögzítettek szerint, széleskörű partnerséggel valósul meg, bevonva a település szereplőit. Az államigazgatási szerveket, az önkormányzatokat, a társadalmi és gazdasági szervezeteket és a lakosságot is bevontuk a tervezés folyamatába, melynek rendjét az önkormányzat által elfogadott Partnerségi Terv tartalmazza.

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A Stratégia elérendő (középtávú) céljait egyrészt a Koncepció jövőképe és az ennek megvalósulása irányába mutató hosszú távú, átfogó céljai foglalják keretbe, másrészt erőteljesen befolyásolják az Európai Unió és a hazai területfejlesztési szakpolitikai célkitűzések, és ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai. Mivel várhatóan az EU támogatások továbbra is kiemelt – ha nem is kizárólagos - szerepet játszanak majd Martfű Város fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e beruházási prioritások és a városi célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen stratégiai tervezési folyamatnak. A Koncepció célrendszerét jelen Stratégia adoptálja.

A Településfejlesztési Koncepcióban rögzített jövőkép pozícionálja a várost a régióban/tágabb térségben, meghatározza a társadalmi gazdasági és épített környezet domináns folyamatait. A jövőkép hosszabb időtávra, 2030-ig terjedően kerül meghatározásra. A jövőkép Martfű Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet város 2030-ra szeretne elérni.

2. ábra: Martfű Város jövőképe

A város lakossága elégedett, a szociális kohézió erős, melynek a társadalmi önszerveződések továbbra is mértékadói. A várost tudatos, összetartó és marasztaló közösségek alkotják. Összességében 2030-ra Martfű az élhető és élő szép, vonzó, lendületesen fejlődő ipari kisváros.

Mivel a jelenlegi Stratégia készítés homogén tervezési folyamat részeként készül, mint a Koncepció, jelen dokumentum – mint a Koncepcióval koherens dokumentum – a koncepcióban rögzített városi jövőképet és az ehhez kapcsolódó célokat, és ahhoz kapcsolódó településfejlesztési elveket alkalmazza.

1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Az 5 ezer és 20 ezer fő közötti lakosságszámú városokat tekintjük kisvárosoknak, míg általánosan elfogadottan a 20 ezer és 100 ezer közötti lakosságszámú városokat tekintjük középvárosoknak. **Martfű Város lakosságszáma alapján kisvárosnak minősíthető**. Kisvárosok esetében a stratégiai fejlesztési célok **integrált jelleggel Középtávú Városi Célok** rendszerében rögzítendő.

Jellegüket tekintve Martfű Város Stratégia Középtávú Városi Céljai két típusúak lehetnek:

- **Tematikus célok:** tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok a város egészére vonatkozóan
- **Területi célok:** A területi célok a település egy vagy több, konkrét, egyenként folytonos vonallal körülhatárolható területén realizálhatóak. Ilyenek lehetnek a város egy vagy több városrészére érvényesek vagy a város területén megtalálható főbb, a fejlesztési elképzelések során kiemelt figyelemben részesülő terület-típusokra (pl. lakóterületek, rekreációs területek, ipartelepítés területei, stb.) érvényes célok.

A Középtávú Városi Célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges. Jelen tervezési munka részeként korábban (2016. év) és koherens dokumentumként készített Koncepció „Átfogó Célokként" rögzíti azokat a célokat, amelyeket jelen Stratégia „Középtávú Városi Célokként" használ.

3. ábra: Célrendszer

(Forrás: saját szerkesztés)

1.2. Középtávú városrészi célok

1.2.1. Ipari település (Középtávú városi cél 1.)

A Középtávú városi cél bemutatása:
A gazdaságfejlesztés célja a stabil, erős helyi gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyeket képes megtartani és új munkahelyeket létrehozni. Olyan munkahelyeket, amelyek a város lakói számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő, vonzó lehetőséget kínálnak, és olyan jövedelmet biztosítanak, amely megalapozza a jólétüket.
A nagy hagyományokkal rendelkező ipari üzemek termelési volumenének növelése, munkahelyteremtő beruházásai támogatása. Fontos az iparterület-fenntartási, fejlesztési/bővülési tervének kivitelezése. Az ipari üzemek korszerű termék előállítását célzó, ahhoz kapcsolódó, kiegészítő termékgyártás létrehozása, amely által tovább stabilizálódik az adott iparág helyzete. A nagyiparra épülő beszállítói kisvállalkozások fejlesztése, újabb vállalkozások letelepedésének segítése. A meglévő ipari park pozícióba hozása, további területbővítése és kiajánlása befektetési célra.
Optimális a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonzása, törekedni szükséges a kreatív tudástársadalom feltételeinek megteremtésére Martfűn.
Martfű gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. A hosszú távú gazdasági sikerek érdekében javítani szükséges a helyi vállalkozások forrás abszorpciós képességét, melyhez elengedhetetlen a vállalkozói réteg és a helyi döntéshozók között már meglévő együttműködési formák továbbépítése, tartalmi fejlesztése.
A tercier szektor megerősítésével biztosítható a települési gazdaság diverzifikálása.
Szükséges differenciált befektetői kedvezményeket kínáló önkormányzati vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program kialakítása, az aktuális gazdasági folyamatokhoz igazodni képes, rugalmas rendszer fenntartása. Eredményorientált városmarketing és befektetés-ösztönző tevékenység végzése.

1.2.2. Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)

A Középtávú városi cél bemutatása:
A fenntartható fejlődés keretin belül a település célkitűzése az energiafelhasználás optimalizálása, a megújuló energiahasználat elterjesztése. A már megújuló energiahasználattal rendelkező intézmények mellett további intézmény korszerűsítések. A település közvilágításának korszerűsítése, gazdaságosabb üzemmóddal, a színvonal megtartása vagy fejlesztése mellett. A társasházak és egyedi ingatlanok hőszigetelésének és energetikai korszerűsítésének népszerűsítése, továbbá komplex energiahatékonysági beruházás megvalósítása.
Elsődlegesen a napenergia és a geotermikus energia hasznosításának szélesebb körű igénybe vétele eredményezhet megtakarítást. Kiemelten a nyári hűtés energia igényének kielégítésére hasznosítható napelemek terjesztésével. A föld energiája is, mint megújuló energiahordozó hasznosításra alkalmas.
A fejlesztésekkel meg kell oldani a középületek külső határoló szerkezeteinek hőszigetelését, árnyékolását, épületgépészeti és világítási rendszerük korszerűsítését. A tervezett intézkedések megvalósítása során szem előtt kell tartani a klímaváltozással járó káros jelenségek következményeinek minimalizálását, továbbá támogatni szükséges települési szilárd hulladék minél nagyobb arányú újrahasznosítását, illetve energetikai célú felhasználását célzó beruházásokat.
Energiahatékony építés célkitűzés a meglévő épületállomány energiatakarékos rekonstrukcióját, az alacsony energiafogyasztású és passzív házak építésének ösztönzését célozza.
Az energiafogyasztást tudatosan lehet és kell is befolyásolni. A klímaváltozás fő okozóiként számon tartott ipari nagyvállalatok mellett az egyének szerepe is éppen olyan fontos. A szemléletformálás, azaz

az emberek gondolkodásmódjának, viselkedésének, mindennapi szokásainak megváltoztatása az első számú eszköz arra, hogy a fenntartható fejlődés szempontjaival azonosulni tudó, tudatos felhasználói társadalom jöhessen létre. Annak érdekében, hogy a jövő nemzedéke számára a fenntarthatóság társadalmi norma legyen, szükséges átfogó szemléletformáló programok végrehajtása, melyeket a társadalom együttes feladataként kell kezelni. Energia- és klímatudatossági szemléletformáló tevékenységek fokozott megvalósítása szükséges.

1.2.3. Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)

A Középtávú városi cél bemutatása:
Martfű, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelősséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. A 2021-2027-es programozási időszakban is előtérben lesznek az integrált, adott térséget érintő komplex fejlesztések. Szükséges, hogy a térség a gyakorlatban is funkcionális várostérségként „üzemeljen", Martfű vezetésével.
Egy várostérség akkor működik jól, ha egy adott központ egy adott települések köre fejti ki hatásait, biztosítja egyes funkciók elérhetőségét. A társadalom térbeli szerveződésének alakulásában, annak változásaiban meghatározóak a központi funkciókat is betöltő települések, melyek kapcsolatokat építenek ki a körülöttük lévő más településekkel. Ezen kapcsolatok fejlődhetnek tovább, amikor a funkciókkal rendelkező település, mint központ körül kialakul annak vonzáskörzete, az a térség, ahonnan az egyes funkciók és szolgáltatások elérése, mindennapi ügyeinek intézése érdekében a lakosság a központba utazik. Más viszonyrendszerben az a térség, azon települések köre, amelyre a központ vonzó hatással bír az általa biztosított különböző funkcióknál és szolgáltatásoknál fogva. A jogszabályi környezet nem adja meg a várostérség fogalmát, azonban egyre több területfejlesztési dokumentumban megjelenik az.
Martfű város ipari üzemeivel és a meglévő közszolgáltatásokkal, közigazgatási szerepkörrel a környező kisebb települések térségi centruma. A környező települések egyes intézményei közösek, és mintegy központi szerepet tölt be a település a kistérségen belül.
Martfű esetében is fontosak azok a társulások, melyek segítségével a lakosság számára fontos közszolgáltatások több településre kiterjedően már működtethetők hatékonyan, magasabb szakmai színvonalon, költségtakarékosan, a méretgazdaságossági követelmények szem előtt tartásával
A helyi és környékbeli civil kulturális szerveződések, közösségek erősítése a mikro-térségi pozíciót támogatják. A mikro-térségi települések sportolási, kulturális igényeinek biztosítása a térség szempontjából jelentős közintézményekkel együtt valósítható meg.
A térségi centrum középtávú városi cél megvalósulását szolgálják továbbá azok a közlekedési fejlesztések, amelyek Martfű elérhetőségét szolgálják (például a Martfűt Tiszaföldvárral összekötő kerékpárút tervezése és megvalósítása).

1.2.4. Élhető város (Középtávú városi cél 4.)

A Középtávú városi cél bemutatása:
A település célja a népességmegtartás, hosszú távon pedig a népességszám növekedése. A legnagyobb népességmegtartó erő a munkahely biztosítás, továbbá a megfelelő életminőségű élettér biztosítása. A munkahelyteremtés záloga a meglévő nagy ipari üzemek fejlesztése valamint versenyképes vállalkozások letelepedése, a munkaerő mobilitás fokozása, munkahely teremtéssel az elvándorlás csökkentése és a letelepedés ösztönzése. A munkaerőpiaci versenyképesség alapja a képzett munkaerő, az elsősorban munkaerő felvevő ágazatoknak megfelelő képzettségi szint elérése.
A település életterének javítása az esztétikus városkapu megteremtése, a településrészek összefűzése, közterületek fejlesztése, a zöldterületek fenntartása, a Tisza - parti sétány és hozzá kapcsolódó

zöldterület rendezése. A közbiztonság növelése érdekében újabb térfigyelő kamerák felszerelése. Az élhető városhoz hozzátartozik a megfelelő színvonalú, rugalmasan működő intézményrendszer.
A településszerkezet fejlesztése a városháza mögötti terület fejlesztésével, a városrészek összekapcsolásával. A városközponti terület (Martfű város viszonylag új településközpontja (Városháza - templomok - Szent István szobor és ezeket övező parkos terület) ismert elképzelések szerinti továbbfejlesztésének megvalósítása, a városközponti terület melletti zavaró és balesetveszélyes, Martfű 097 és 099/7 hrsz-ú ingatlanon elhelyezkedő Martfű VI. osztályú nem nyilvános repülőtér megszüntetése szükséges. A városközponti terület továbbépítése, illetve közpark, rekreációs terület kialakítása tervezett.
A településkép javítása egyrészt a közterület rendezést, másrészt a lakóingatlanok állagmegóvását, felújítását, új építéseket is jelent. Az élhető település társadalmi, kulturális összetartó erővel rendelkezik, melyekhez a helyi identitás és a helyben szerveződő programok, társadalmi események is hozzájárulnak.
Az „Élhető város” megnevezésű Középtávú városi cél tekintetében rögzített célállapot, hogy Nyírbátor Városa városrészeit integráltan és harmonikusan fejleszti mind a természeti és az épített, mind a társadalmi környezeti szempontokból. Martfű Városa a területfelhasználási politikáját az energiahatékonyság kiemelt figyelembe vételével alakítja, törekszik a város relatív kompaktságának megőrzésére, a környező mezőgazdasági és erdőterületek megőrzésére, a zöldfelületek és városi nyitott terek arányának további növelésére, a tájhasználat optimalizálására, és projektszintű beavatkozások megvalósításánál is erősíti a városi levegőminőség és a mikroklíma szempontjainak érvényesítésével.

1.2.5. Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)

A Középtávú városi cél bemutatása:
Martfű város egyik legdinamikusabban fejlődő ágazata a turizmus. A meglévő gyógyfürdőre és szállodára valamint nemzetközi kempingre alapozott turizmus fejlesztésének újabb állomása Martfű gyógyhellyé nyilvánítása, mely a gyógyturizmust előtérbe helyezi. A gyógyhellyé nyilvánítással a gyógyászathoz kapcsolódó szolgáltatások megvalósulhattak, illetve az OEP finanszírozott fizikoterápiás és egyéb szakkezelések is elérhetők.
Martfű 2018-ban megkapta a gyógyhely minősítést, mely a turisztikai fejlesztéseket célzó pályázati források elnyerésében jelent előnyt. A Város több olyan szövetség tagja, amelynek keretein belül népszerűsítheti a várost (Fürdővárosok Szövetsége, az „Alföld Szíve” Turisztikai Egyesület, a Tiszazugi Turizmus Egyesület, az Észak-Alföldi Termál Klaszter).
A gyógyhelyhez kapcsolódó fejlesztések a komplex turisztikai kínálatra is hatással vannak, kiegészítik azt. A turisztikai területen, a Tisza - partján a természeti környezet közelsége a rekreációs fejlesztéseket motiválja.
A már meglévő aktív turisztikai kínálatra épülően, azt további elemekkel kiegészítve egyrészt növelhető a településen töltött látogatási idő, másrészt bővíthető az idelátogatók köre. Üdvözlendők azok a kezdeményezések, amelyek a fiatalokat és gyermekes családokat szólítanak meg, kaland park, szabadidő park (ügyességre épülő élményelemek, technikai sportokra, gokartra épülő élményelemek, stb.) létrehozását célozzák. A jellemzően magán tőkéből megvalósuló kínálat/attrakció megjelenését az Önkormányzatnak organizálni, segíteni szükséges. A helyi gazdasági szereplők ilyen típusú kezdeményezései pénzügyileg is a település gazdasági erejét növelik, hiszen a költés gyakorlatilag helyben marad. A szélesedő kínálat multiplikátor hatása további kínálati elemek megjelenését generálhatja, melyek idővel nagyon jól felfűzhetők egy vagy több komplex, életképes kínálati csomagba. A látogatószám prognosztizálható növekedése és stabilizálódása révén a turisztikai szuprastruktúra (szállás és ellátás (éttermek, kávézók, cukrászdák, gyorskiszolgáló helyek, büfék, stb.)) jelenleg hiányzó elemei is megjelenhetnek Martfűn.

1.3. Városrészi célok

1.3.1. Minőségi közszolgáltatásokat és versenyképes turisztikai szolgáltatásokat nyújtó városközpont megteremtése (Városközpont városrész városrészi célja)

A városrészi cél bemutatása:
A meglévő közszolgáltatások minőségi megújítását, energetikai racionalizálását, illetve fokozatos integrálást tekinti a város a legfőbb prioritásának a városközpont területén, amely a városrész közszolgáltatási profilját erősíti és egy fenntarthatóbb, rentábilisabb szolgáltatási rendszer alapjait teremti meg. Ezek nagy része önkormányzati kompetencia, vagyis az intézményfenntartó feladatok kerülnek előtérbe. A fejlesztési célokban szerepel egy minőségi közösségi közlekedés megteremtése is.
A városközpont, a település sajátos történeti fejlődésének köszönhetően erőteljes lakófunkciókkal is rendelkezik. A lakótelepek itt koncentrálódnak. A lakótelepek szociális célú rehabilitációja az elsődleges prioritása a városrész fejlesztésének. A szlömösödéssel veszélyeztet városi lakóterületek megújítása különösen fontos.
Martfű város viszonylag új településközpontja (Városháza - templomok - Szent István szobor és ezeket övező parkos terület) valódi, létező centrumként funkcionál. Tervezett a városközpont további kiépítése, szolgáltató épületek kialakítása, kapcsolódó lakóterületi fejlesztések megvalósítása. A városközpont melletti területeken megtalálható zavaró és balesetveszélyes funkció felszámolása szükséges.
A Városközpont városrész fontos akcióterületi projektje az alábbi: „Városközpont (Városháza, templomok által alkotott terület) továbbfejlesztése, a balesetveszélyes repülőtér felszámolása, városközponti beépítés folytatása, a városközpont kontúrjának növelésével, rekreációs célú zöldfelületi fejlesztéssel.” A projekt megvalósításával érhető el, hogy a szűken értelmezett városközpont szervesen illeszkedjen a városszövetbe, és Martfű térszerkezetének optimalizálását is garantálja.

1.3.2.A magas minőségű martfűi városliget és új ipari területek megteremtése (Óváros városrész városrészi célja)

A városrészi cél bemutatása:
A településrész közbiztonságának javítása és városrész környezeti regenerációjának segítése.
A lakóterületek bővítésének lehetőségét az elkövetkező években ez a városrész biztosítja, elsősorban Zsófia dűlő területén. Zsófia dűlő Martfű külvárosi része, ahol az infrastrukturális ellátottság alacsony színvonalú. Először is korszerűsíteni kell a terület infrastrukturális hátterét, amely egy intenzív lakóingatlan fejlesztésnek teremti meg az alapját. Másrészt a terület fejlesztésében a közterület fejlesztés is hangsúlyos szerepet kaphat.

1.3.3. Élhető, rendezett nyugodt kertváros megteremtése (Kertváros városrész városrészi célja)

A városrészi cél bemutatása:
A városrész letéteményese a település közösségi és rekreációs célú fejlesztéseinek egyaránt. A városrész fejlesztésének másik prioritása a közlekedési hálózatok fejlesztése, amely magában foglalja a közúti, a kerékpáros és a közösségi közlekedés fejlesztését egyaránt.

1.3.4. Befektető és vállalkozóbarát környezet megteremtése (Északi iparterület városrész városrészi célja)

A városrészi cél bemutatása:
A városrész fejlesztésében meghatározó jelentősége az ipartelepítést támogató üzleti infrastruktúrafejlesztésnek van. Tekintve, hogy a városrész a gazdasági funkción kívül nem rendelkezik más funkciókkal, így a fejlesztéspolitikai orientációja is kézenfekvő. A fejlesztési prioritás két területen sürget beavatkozást. Egyrészt a meglévő üzleti infrastruktúra fejlesztése, amely a befektetői igényekhez igazodik. Másrészt új területek feltárása ipartelepítés céljából.
Az infrastrukturális feltételek mellett szükség van olyan beavatkozásokra, amely egy befektető és vállalkozásbarát város alapjait teremti meg (kiemelten befektetés-ösztönzési tevékenység, városmarketing tevékenység)

1.4. Településfejlesztési elvek

1.4.1. Fenntartható fejlődés (Településfejlesztési elv 1.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
A fenntartható fejlődés az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.
Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.
A fenntartható fejlődés, olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.
A bemutatott elvek alapján Martfű Város Önkormányzata elkészítette a Környezeti Fenntarthatósági Tervét, azért hogy települési szinten hozzájáruljon a természeti és épített környezet védelméhez, a környezeti erőforrások fenntartásához és, hogy a helyi programokat dolgozzon ki, illetve az ezzel kapcsolatos tennivalókat, a helyi problémákra alapozva.

1.4.2. Fenntartható növekedés (Településfejlesztési elv 2.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
Környezetileg fenntartható növekedés elősegítése, amely elsősorban a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználását, a környezetbarát településfejlesztést segíti. Ennek a legfőbb elemei a következők:

- A település fejlesztési koncepciója a klímabarát növekedést alapelvnek tekinti. Bármilyen fejlesztés is valósul meg a jövőben, az bizonyíthatóan járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez, csökkentse a környezeti terhelést.
- Fenntartható építés alkalmazása a településfejlesztés során.
- Környezetbarát iparfejlesztés a gazdaságfejlesztés kapcsán.
- A külterületi mezőgazdasághoz, állattenyésztéshez kapcsolódó telepek energetikai fejlesztése
- Energiahatékonysági beruházások támogatása
- Megújuló energia alkalmazása

A fenntartható társadalom és gazdaság elveinek megvalósítására törekedni a lehetőségekhez mérten az egyes fejlesztési projektekben.

1.4.3. Egységes növekedés (Településfejlesztési elv 3.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
Martfű fejlesztése során kiemelt szempont a területileg egységes társadalmi, gazdasági fejlődés elve. A fejlesztések során figyelembe kell venni az eltérő fejlettségű és adottságú településrészek kiegyensúlyozott fejlesztését. A területi kohézió, a hátrányok mérséklése olyan alapelvek, amelyek

lehetővé teszik, hogy a település elkülönülő részei ne ellentmondásosan, hanem tudatosan és egyenlő mértékben fejlődjenek. Az egységes növekedés érdekében a két településrész közé beékelődő városközpont fejlesztése kiemelt cél.

1.4.4. Versenyképes fejlődés (Településfejlesztési elv 4.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
A településfejlesztése során kiemelten kell azokra a területekre, helyzeti előnyökre figyelni, ahol Martfű városnak versenyelőnyei vannak. Elsősorban az ipar és a hozzá kapcsolódó szolgáltatás, valamint a turizmus és rekreáció fejlesztését kell előtérbe helyezni. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település tartós versenyelőnyei. Kiemelt hangsúlyt kell kapnia a gyógyhellyé minősítésnek és a gyógyászattal egybekötött gyógyturizmusnak. Ezeknek a területeknek a kiaknázatlan lehetőségeit kell a jövőben hasznosítani és ezen területek versenyképes fejlesztésének pozicionalizálása a jövő záloga.

1.4.5. Integrált fejlődés (Településfejlesztési elv 5.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
Az integrált megközelítés egyszerre tartalmazza a fizikai és az ágazati szemléletet. Az integrált fejlesztési szemlélet alapján olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek egyszerre járulnak hozza a település fizikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és műszaki környezetének fejlődéséhez. A pontszerű fejlesztések helyett, a komplex, egymással hatással bíró fejlesztéseket kell előtérbe helyezni. Az integrált fejlesztési szemlélet része, hogy a településfejlesztési politikában az önkormányzati fejlesztések ösztönzik a magánerő, magántőke mobilizálását.

1.4.6. Esélyegyenlőség és társadalmi szolidaritás biztosítása (Településfejlesztési elv 6.)

A településfejlesztési elv bemutatása:
Martfű fejlesztési elképzelései kapcsán törekedni kell az esélyegyenlőség biztosítására, mely alapján a településen élő különböző társadalmi osztályok és rétegek is egyenlő módon, egységesen részesülhessenek a fejlesztés eredményeiben. A társadalmilag alacsonyabb jövedelemmel rendelkező réteg segítése érdekében a fejlesztés eszközeivel is biztosítani kell a társadalmi szolidaritást.

1.5. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A kitűzött területi, városrészi célok hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a város tervezett jövőképének és hosszútávú városfejlesztési céljainak elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

1. táblázat: Stratégia céljainak összefüggésvizsgálata

Tematikus / területi célok	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)
Minőségi közszolgáltatásokat és versenyképes turisztikai szolgáltatásokat nyújtó városközpont megteremtése (Városközpont városrész városrészi célja)	x	x	x	xx	xx
A magas minőségű martfűi városliget és új ipari területek megteremtése (Óváros városrész városrészi célja)				xx	x
Élhető, rendezett nyugodt kertváros megteremtése (Kertváros városrész városrészi célja)		x		xx	
Befektető és vállalkozóbarát környezet megteremtése (Északi iparterület városrész városrészi célja)	xx		x		

(Forrás: saját szerkesztés)

x gyenge koherencia

xx erős koherencia

2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

Ez a fejezet bemutatja azokat a meghatározó fontosságú fejlesztéseket, projekteket, melyek megvalósítása hozzájárul Martfű városfejlesztési céljainak eléréséhez.
Jelen Stratégia, mint operatív jellegű stratégia, tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek, illetve programok) indikatív listáját, melyek a célok eléréséhez szükségesek. Ugyanakkor nem feladata, hogy kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljes körűen tartalmazza a kitűzött célok elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Jelen Stratégia a tervezett beavatkozások rendszerét mutatja be.
A célok elérése érdekében megvalósítandó projektek az alábbi típusokba sorolhatóak be:

- Kulcsprojektek:

A kulcsprojektek olyan tervezett fejlesztések, melyek kulcsfontosságúak a város fejlődése szempontjából, alapvető feltételét képezik valamely középtávú városi cél elérésének. A kulcsprojektek megvalósulása sok esetben az egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának előfeltételét is jelenti.

- Hálózatos projektek:

A hálózatos projektek több, egymáshoz kapcsolódó, azonos vagy hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város egészére vagy annak több területére kiterjednek. A hálózatos projektek sok esetben egymással térben összefüggő fejlesztéseket tartalmaznak (pl. kerékpárhálózat fejlesztése).

- Akcióterületi projektek:

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaznak. Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik egymás megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését, volumenük, így várható hatásuk akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

- Egyéb projektek:

Az előző kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztési elképzelések, projektjavaslatok.

Az egyes projekttípusok között lehetséges átfedés (pl. egy adott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projektnek egy adott akcióterületen megvalósuló elemei), amely pozitív szinergiákat eredményezhet.

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan valósulhatnak meg fejlesztések és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

Martfű Városában a következő fejlesztési akcióterületek jelölhetőek ki a 2021-2027 közötti időszakra:

1. **Városközponti akcióterület *(AT-1.)***
2. **Bata lakótelep akcióterület *(AT-2.)***
3. **Turisztikai, rekreációs *(AT-3.)***
4. **Tisza Iparterület akcióterület *(AT-4.)***
5. **Óvárosi akcióterület *(AT-5.)***
6. **Zsófia-dűlő akcióterület *(AT-6.)***
7. **Ipari Park akcióterület *(AT-7.)***
8. **Északi iparterület akcióterület *(AT-8.)***
9. **Rekreációs akcióterület *(AT-9.)***

Martfű esetében az akcióterületeknek kijelölésében az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- A város fejlesztési stratégiai irányaihoz igazodó, fejlesztési gócpontokhoz kötődő akcióterület lehatárolási elv: Kizárólag azokat a területeket jelöltük ki akcióterületként, ahol a fejlesztési beavatkozások (projektek) koncentrálódnak. Ez többségében azt feltételezte, hogy vagy az önkormányzat, vagy a magánszektor vagy bizonyos önkormányzati intézmények döntési pozícióban vannak az adott terület fejlesztését illetően.
- Homogén, sajátos profillal rendelkező területek kijelölése akcióterületként: Ahogy azt több esetben igazoltuk bizonyos városrészek heterogén funkciókkal és profillal rendelkeznek, amelyek alapján indokolatlan lenne egy városrészt egy akcióterületként kezelni. Egyértelműen körvonalazódnak azok a területek, amelyek sajátos szerepük, funkciójuk és helyük miatt önálló akcióterületek alkotnak.

Az akcióterületek térképi ábrázolására a Megalapozó vizsgálat III. fejezetében került sor.

2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

2. táblázat: Akcióterületi projektek

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Turisztikai, rekreációs akcióterület (AT-3.)	Tisza-parti sétány kiépítése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	A 442-es út és az Iparterület között lévő állami tulajdonú földút ingyenes önkormányzati tulajdonba kérése, az út megépítése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	Inkubátorház kialakítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Városközpont (Városháza, templomok által alkotott terület) továbbfejlesztése, a balesetveszélyes repülőtér felszámolása, városközponti beépítés folytatása, a városközpont kontúrjának növelésével, rekreációs célú zöldfelületi fejlesztéssel.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	A régi temetőben lévő ravatalozó felújítása, fűtéskorszerűsítése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Az új temetőben urnafal kialakítása, temetőtérképek elkészítése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	A piac területének rendezése (funkciójának felülvizsgálata).
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Óvárosi akcióterület (AT-5.)	Lakóterület-fejlesztés; családi házak építésére alkalmas telkek közművesítése, kedvező feltételekkel történő értékesítése.

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Garázstelkek kialakítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	A garzon lakások és a Bérlők háza épületeinek felújítása, kapcsolódó tartami fejlesztések.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Idősek otthona kialakítása a volt Mártírok úti iskola épületében.
Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Kikötő üzembe helyezése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Városi fogadóövezet rekonstrukciója.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	BATA lakótelep rekonstrukciója (az épített örökség védelmének figyelembe vételével).
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Gesztenye-sor rekonstrukciója.
Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Művelődési ház rekonstrukciója és fejlesztése, tartalomfejlesztése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Tisza Iparterület akcióterület (AT-4.)	Vasútállomás és környezetének rekonstrukciója.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Tisza Iparterület akcióterület (AT-4.)	Tisza ipartelep belső úthálózat rekonstrukciója.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Óvárosi akcióterület (AT-5.)	Gyalogos-kerékpáros felüljáró építése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Zsófia-dűlő akcióterület (AT-6.)	Lakóterület közlekedésé és közmű fejlesztése ("Zsófia-dűlő" fejlesztése).
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Zsófia-dűlő akcióterület (AT-6.)	Zsófia-dűlő vasúti átjáró biztosítás kiépítése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Rekreációs akcióterület (AT-9.)	A "Rekrációs akcióterület (AT-9.)" rehabilitációja, területrendezése, a bányató rehabilitációja, biztonságos környezet kialakítása, alapinfrasturktúra fejlesztéssel.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Rekreációs akcióterület (AT-9.)	A "Rekrációs akcióterület (AT-9.)" további fejlesztése, zöldfelületi rendszerének fejlesztése, szabadidős park és rekreációs elemek telepítése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	Északi iparterület fejlesztése

(Forrás: saját szerkesztés)

2.3. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

2.3.1. Kulcsprojektek

A kulcsprojektek olyan tervezett fejlesztések, melyek kulcsfontosságúak a város fejlődése szempontjából, alapvető feltételét képezik a város tervezett jövőképének megvalósulásának, a középtávú városi célok elérésének.

Tervezett kulcsprojektek:

3. táblázat: Kulcsprojektek

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Projekt megnevezése
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	A város déli részén található iparterület fejlesztése, közművesítése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	A Tisza Ipartelep úthálózatának felújítása, tulajdonviszonyok rendezése.
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	Gazdasági célú városmarketing, a városközpont további beépítése érdekében vállalkozói tőke felkutatása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Kulcs	A Városi Sportcsarnok felújításának folytatása (lelátó építése, konditerem kialakítása, térelválasztás megoldása).

(Forrás: saját szerkesztés)

A projekttípusok között azok jellegéből adódóan lehetséges átfedés (pl. egy kulcsprojekt lehet egyben hálózatos projekt is), amely még inkább hangsúlyozza bizonyos projektek megvalósításának szükségességét.
A tervezett kulcsprojektek indikatív forrásigényét és ütemezését a fejezet végén található összefoglaló táblázat tartalmazza.

2.3.2. Hálózatos projektek

A hálózatos projektek olyan tervezett beavatkozások, amelyek több, hasonló jellegű, egymáshoz kapcsolódó projektelemből állnak, és megvalósításuk a város több területén is tervezett.

Tervezett hálózatos projektek

4. táblázat: Hálózatos projektek

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Projekt megnevezése
Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	Önkormányzati intézmények hőszigetelése, fűtéskorszerűsítése (Kossuth úti óvoda még fel nem újított épülete, ravatalozó).

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Projekt megnevezése
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (belterületi kerékpárút felújítása, kerékpárút építése a Zsófiai kertekbe való biztonságos eljutás érdekében), településeket összekötő kerékpárutak építése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Önkormányzati utak, járdák felújítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Közlekedésbiztonság fejlesztése, forgalomtechnikai terv készítése (a közlekedési táblák felújítása, újak kihelyezése), buszmegállók felújítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	A város parkolási koncepciójának elkészítése a teljes településre és megvalósítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Közbiztonság javítása (a kialakított térfigyelő rendszer továbbfejlesztése).
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Ivóvíz- és szennyvíz-hálózat felújítása.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése, hiányzó elemek kialakítása.
Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	Közvilágítás korszerűsítése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	A még nem akadálymentesített intézmények akadálymentesítése.
Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	Intézmények fosszilis energiafelhasználásának további csökkentése, megújuló energia felhasználásának további növelése (további napelemek és új napkollektorok felszerelése, termálvíz hasznosítás kidolgozása).
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	Zöldfelületek karbantartására, közparkok felújítása, közterületi bútorok kihelyezése.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	A szabadidős és sportolási lehetőségek bővítése (extrém sportpálya kialakítása, szabadtéri sporteszközök további telepítése).

(Forrás: saját szerkesztés)

A hálózatos projektek egy része szorosan kapcsolódik a kulcsprojektekhez, illetve részét képezi az akcióterületi fejlesztéseknek is. Az átfedések a városfejlesztés integrált jellegéből adódnak, erősítik a tervezett fejlesztések közötti szinergiát. A tervezett hálózatos projektek indikatív forrásigényét és ütemezését a fejezet végén található összefoglaló táblázat tartalmazza.

2.3.3. Egyéb projektek

5. táblázat: Egyéb projektek

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Projekt megnevezése
Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Egyéb	Egészségügyi szűrőprogramok szervezése, támogatása.

Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Projekt megnevezése
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Egyéb	Településmarkeing komplex tevékenység megvalósítása (turisztikai és városismertető kiadványok készítése, befektetés-ösztönzés).
Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Egyéb	A Művelődési Központ ifjúságot érintő tevékenységének bővítése (tartalomfejlesztés).

(Forrás: saját szerkesztés)

2.4. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Egy város fejlesztési lehetőségeit nagymértékben befolyásolja a rendelkezésre álló külső források elérhetősége. Noha kisebb léptékű (elsősorban soft jellegű) beavatkozások megvalósíthatóak akár önkormányzati saját forrásból, akár helyi szervezetek, erőforrások mozgósításával, azonban a jelentősebb infrastrukturális beruházások európai uniós és kormányzati hozzájárulások nélkül nem valósíthatóak meg.

Martfű a Stratégiában tervezett projektek megvalósításának pénzügyi hátterét az alábbi fő források biztosíthatják az elkövetkező években:

- **Saját források:**

Martfű Város Önkormányzata saját költségvetéséből csak minimális mértékben tud fejlesztéseket finanszírozni.

- **Állami források:**

Az állami fejlesztési előirányzatok elsősorban a különböző európai uniós támogatások hazai társfinanszírozásaként jelennek meg, a kizárólag magyar költségvetésből finanszírozott támogatási programok száma és összege erőteljesen lecsökkent. Bizonyos fejlesztések finanszírozásához egyedi kormánydöntés is biztosíthat hazai forrást, de ezek tervezhetősége bizonytalan.

- **Európai uniós források:**

Az EU 2021-2027 hosszú távú költségvetése és helyreállítási terve összesen 1824,3 milliárd eurót foglal magában, amelyben a kohéziós politika továbbra is az egyik legnagyobb tételt jelenti. A 2021-2027-es költségvetés két részből áll:

- 1074,3 milliárd EUR összegű többéves pénzügyi keret (MFF),
- 750 milliárd EUR összegű Next Generation EU helyreállítási alap.

A 2021-27-es 7 éves keretköltségvetésből 35,1, a Next Generation EU nevezetű új keretből pedig várhatóan 16,2 milliárd eurónyi forrásra lesz jogosult Magyarország. A felhasználás feltételei várhatón szigorúbbak lesznek a korábbiaknál, miközben a támogatásintenzitás csökkenhet.
Martfű Városának további forrást jelenthetnek az egyéb EU források, a transznacionális programokban való részvétel is.
Magyarország 2021-2027-es időszak Partnerségi Megállapodásában kijelölt fejlesztési irányok alapján a következő programozási időszakban 7 operatív program keretében kerül felhasználásra az Európai Unió által biztosított támogatás, amelyek a következők:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Végrehajtás Operatív Program Plusz (VOP Plusz)

A Partnerségi Megállapodáshoz kapcsolódó legfontosabb nemzeti programok:

- Modern Városok Program,
- Magyar Falu Program,
- Kisfaludy Program,
- „Felzárkózó települések” program,
- Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja
- Országos Környezeti és Kármentesítési Program.

A 7 operatív program közül a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) a 2014-2020 közötti TOP tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét

folytatja. A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú, térségi és települési fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, valamint szerepet vállal a kiemelt térségek és gazdasági zónák fejlesztésében és az elmaradott térségek felzárkózásának támogatásában is.

Az alábbi táblázat összefoglalóan mutatja be Martfű tervezett projektjeinek indikatív forrásigényét és tervezett ütemezését. A projektek konkrét operatív programhoz való illeszkedését az OP-k részletes kidolgozását követően lehet meghatározni.

6. táblázat: Projektek pénzügyi terve, ütemezése

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
1	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A város déli részén található iparterület fejlesztése, közművesítése: ▪ Víz-, szennyvíz és átemelő kiépítése 120.000 eFt. ▪ Villamos hálózat bővítése 36.000 eFt ▪ Gáz hálózat kiépítése 130.000 eFt. ▪ Út kiépítése 2 ütemben: ▪ Kérész út folytatása új útvonalon 160.000 eFt. ▪ 442-es út csatlakozása és az iparitelep összekötése a) csatlakozási pont 400.000 eFt. b) Út 650.000 eFt	1.496	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program
2	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A Tisza Ipartelep úthálózatának felújítása, tulajdonviszonyok rendezése.	120	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program
3	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Kulcs	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Gazdasági célú városmarketing, a városközpont további beépítése érdekében vállalkozói tőke felkutatása: ▪ Városközponti telek kialakítások közművesítések: 120.000 eFt. ▪ Városi tervek, marketing és tőke felkutatás, reklám tevékenység: 60.000 eFt ▪ Parkosítás: 60.000 eFt.	240	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program
4	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Kulcs	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A Városi Sportcsarnok felújításának folytatása (lelátó építése, konditerem kialakítása, térelválasztás megoldása).	450	TOP Plusz
5	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Turisztikai, rekreációs akcióterület (AT-3.)	Tisza-parti sétány kiépítése.	1.500.000 eFt	TOP Plusz / IKOP Plusz
6	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	A 442-es út és az Iparterület között lévő állami tulajdonú földút ingyenes önkormányzati tulajdonba kérése, az út megépítése: ▪ Kérész út folytatása új útvonalon 160.000 eFt. ▪ 442-es út csatlakozása és az iparitelep összekötése a) csatlakozási pont 400.000 eFt. b) Út 650.000 eFt.	1.270	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
				c) Körülötte, lévő földterület megvásárlása, kisajátítása 60.000 eFt.		
7	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	Inkubátorház kialakítása. Kövérmajor épület átalakítása, bővítése 900.000 eFt.	900	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program
8	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Városközpont (Városháza, templomok által alkotott terület) továbbfejlesztése, a balesetveszélyes repülőtér felszámolása, városközponti beépítés folytatása, a városközpont kontúrjának növelésével, rekreációs célú zöldfelületi fejlesztéssel.	700	TOP Plusz / Modern Városok Program
9	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	A régi temetőben lévő ravatalozó felújítása, fűtéskorszerűsítése.	80	TOP Plusz
10	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Az új temetőben urnafal kialakítása, temetőtérképek elkészítése.	15	TOP Plusz
11	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	A piac területének rendezése (funkciójának felülvizsgálata).	320	TOP Plusz
12	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Óvárosi akcióterület (AT-5.)	Lakóterület-fejlesztés; családi házak építésére alkalmas telkek közművesítése, kedvező feltételekkel történő értékesítése: ▪ Lakóterület fejlesztés, úthálózat 170.000 eFt. ▪ kőművesitek (Víz-, szennyvíz hálózat) 90.000 eFt ▪ Gázhálózat építése 140.000 eFt. ▪ Villamoshálózat építése és nagyfeszültségű hálózat áthelyezése 60.000 eFt ▪ Zsófia összekötő út kiépítés 100.000 eft	560	TOP Plusz
13	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Garázstelkek kialakítása: ▪ Lakóterület fejlesztés, úthálózat 30.000 eFt. ▪ Csapadékvíz elvezetés és régi áthelyezése 15.000 eFt ▪ Villamoshálózat építése 10.000 eFt	55	TOP Plusz
14	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	A garzon lakások és a Bérlők háza épületeinek felújítása, kapcsolódó tartami fejlesztések: 1. A Garzon további felújítása, villamoshálózat fűtés korszerűsítés 100.000 eFt.	1.200	TOP Plusz / EFOP Plusz / „Felzárkózó települések” program

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
				2. Bérlőkháza felújítás, bővítés, lakásokká alakítása 550.00 eFt. Két ilyen épületünk is van. 3. A másik bérlőkházát garzonokká alakítása 550.000 eFt		
15	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Idősek otthona kialakítása a volt Mártírok úti iskola épületében.	120	TOP Plusz / EFOP Plusz / „Felzárkózó települések” program
16	Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Kikötő üzembe helyezése.	14	IKOP Plusz
17	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Városközponti akcióterület (AT-1.)	Városi fogadóövezet rekonstrukciója: Vasútállomás, szabadidő park, parkoló, Kerékpárút kialakítás 160.000 eFt.	160	TOP Plusz
18	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	BATA lakótelep rekonstrukciója (az épített örökség védelmének figyelembe vételével). 1. Út felújítás, parkolók kialakítása 180.000 eFt. Ezen belül: a) Hősök tere út 75.000 eFt. b) Bata út 75.000 eFt. c) parkolok 30.000 eFt. 2. Vízmű hálózat felújítása 640.00 eFt. 3. Csapadékvíz és szennyvíz hálózat szétválasztása: 1.100.000 eFt	2.025	TOP Plusz / EFOP Plusz / „Felzárkózó települések” program
19	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Gesztenye-sor rekonstrukciója: 1. A gesztenye sor út több pontján parkolók kialakítása 90.000 eFt. 2. Vízmű hálózat felújítása 640.00 eFt. 3. Csapadékvíz és szennyvíz hálózat szétválasztása: 1.100.000 eFt	1.830	TOP Plusz / IKOP Plusz
20	Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Akcióterületi	Bata lakótelep akcióterület (AT-2.)	Művelődési ház rekonstrukciója és fejlesztése, tartalomfejlesztése: Hátsó rész, öltözők, balett terem felújítás 120.000 eFt Fenti irodák, stúdió, média felújítás 89.000 eFt	209	TOP Plusz / EFOP Plusz

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
21	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Tisza Iparterület akcióterület (AT-4.)	Vasútállomás és környezetének rekonstrukciója: Vasútállomás, szabadidő park, parkoló, Kerékpárút kialakítás 160.000 eFt.	160	IKOP Plusz
22	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Tisza Iparterület akcióterület (AT-4.)	Tisza ipartelep belső úthálózat rekonstrukciója.	220	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program
23	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Óvárosi akcióterület (AT-5.)	Gyalogos-kerékpáros felüljáró építése.	460	IKOP Plusz
24	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Zsófia-dűlő akcióterület (AT-6.)	Lakóterület közlekedésé és közmű fejlesztése ("Zsófia-dűlő" fejlesztése): ▪ Lakóterület fejlesztés, út hálózat 180.000 eFt. ▪ Zsófia zárt kert kőművesitek (Víz-, szennyvíz hálózat) 1.600.000 eFt ▪ Zsófia összekötő út kiépítés 100.000 eft ▪ Zsófia belső út építése, aszfaltozás 120.000 eFt ▪ Zsófia kerékpár építés a Lidltől Tiszaföldvár felé 60.000 eFt	2.060	TOP Plusz / EFOP Plusz
25	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Zsófia-dűlő akcióterület (AT-6.)	Zsófia-dűlő vasúti átjáró biztosítás kiépítése.	220	TOP Plusz/ IKOP Plusz
26	Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Önkormányzati intézmények hőszigetelése, fűtéskorszerűsítése (Kossuth úti óvoda még fel nem újított épülete, ravatalozó): 1. Kossuth úti óvoda felújítása, korszerűsítése: 180.00 eFt 2. A régi temetőben lévő ravatalozó felújítása, fűtéskorszerűsítése 80.00 Ft.	260	TOP Plusz
27	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (belterületi kerékpárút felújítása, kerékpárút építése a Zsófiai kertekbe való biztonságos eljutás érdekében), településeket összekötő kerékpárutak építése: 1. Lakóterület fejlesztés, út hálózat 180.000 eFt. 2. Vasútállomásnál a kerékpár út kialakítása a gátra 160.000 eFt. 3. Tisza-parti sétány és kerékpár plusz gát magasítás kiépítése 1.500.000 eFt.	2.500	TOP Plusz/ IKOP Plusz

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
				4. Tiszaföldvár felé kerékpár út építése: a) a 442-es út mellett 300.000 eFt. b) A régi 442-es mellett 360.000 eFt.		
28	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Önkormányzati utak, járdák felújítása: 1. Hunyadi út járda kerékpárút építése 50.000 eFt.. 2. Kis Szolnoki út járda 20.000 eFt. 3. Móricz Zsigmond út és a Kastély környéke járdaépítése 80.000 eFt. 4. Munkácsy úti kerékpárút építése, felújítása: 70.000 eFt. 5. Óvárosi rész járdajavítás: 70.000 eFt	290	TOP Plusz/ IKOP Plusz
29	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Közlekedésbiztonság fejlesztése, forgalomtechnikai terv készítése (a közlekedési táblák felújítása, újak kihelyezése), buszmegállók felújítása.	35	TOP Plusz/ IKOP Plusz
30	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A város parkolási koncepciójának elkészítése a teljes településre és megvalósítása: 1. Gesztenyesor 180.000 eFt. 2. Munkácsy út 70.000 eFt. 3. Bata telep: 80.00 eFt. 4. Szent István tér a) Felújítás 80.000 eFt. b) Bővítés Tiszaföldvár felé 90.000 eFt. 5. Külső városi parkoló kialakítása a zöldhulladék lerakó után a 442-es mellé közművesítve: 140.000 Eft. 6. A Korona épület hátsórészében (Busz, kamion) parkoló kialakítása Körforgalomhoz csatlakozása: 300.000 eFt.	940	TOP Plusz/ IKOP Plusz
31	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Közbiztonság javítása (a kialakított térfigyelő rendszer továbbfejlesztése).	25	TOP Plusz
32	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Ivóvíz- és szennyvíz-hálózat felújítása: 1. Óvárosi részen: 1.200.000 eFt. 2. Gesztenyesor út vízhálózat : rekonstrukció 600.000 eFt.	2.100	TOP Plusz

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
				3. Egyéb 300.000 eFt.		
33	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése, hiányzó elemek kialakítása: 1. Óvárosi részen: 520.000 eFt. 2. Gesztenyesor út csapadékvíz és szennyvíz szét választása: 1.100.00 eFt. 3. Virág út, Déry út, Liliom út, Madách út rekonstrukció 60.00 eFt 4. Garázssor 60.000 eFt.	1.740	TOP Plusz
34	Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Közvilágítás korszerűsítése.	160	TOP Plusz
35	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A még nem akadálymentesített intézmények akadálymentesítése.	80	TOP Plusz
36	Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Intézmények fosszilis energiafelhasználásának további csökkentése, megújuló energia felhasználásának további növelése (további napelemek és új napkollektorok felszerelése, termálvíz hasznosítás kidolgozása): Garzon, Bérlőháza, Művelődésiház, Polgármesteri hivatal, stb.: 90.000 eFt.	90	TOP Plusz/ KEHOP Plusz
37	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Zöldfelületek karbantartására, közparkok felújítása, közterületi bútorok kihelyezése.	240	TOP Plusz
38	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Hálózat	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A szabadidős és sportolási lehetőségek bővítése (extrém sportpálya kialakítása, szabadtéri sporteszközök további telepítése): 1. A régi játszótéren 1200.000 eFt. 2. A Kérész út végén 6 a) Játszótér 50.000 eFt. b) Szabadidő központ 180.000 eFt.	1.430	TOP Plusz
39	Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Egyéb	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Egészségügyi szűrőprogramok szervezése, támogatása.	60	TOP Plusz / EFOP Plusz
40	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Egyéb	nem akcióterületi projekt, nem releváns	Településmarkeing komplex tevékenység megvalósítása (turisztikai és városismertető kiadványok készítése, befektetés-ösztönzés).	18	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program

Ssz.	Kapcsolódó Középtávú városi cél	Projekt típus	Akcióterület	Projekt megnevezése	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Finanszírozás forrása
41	Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	Egyéb	nem akcióterületi projekt, nem releváns	A Művelődési Központ ifjúságot érintő tevékenységének bővítése (tartalomfejlesztés).	38	TOP Plusz / EFOP Plusz
42	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Rekreációs akcióterület (AT-9.)	A "Rekreációs akcióterület (AT-9.)" rehabilitációja, területrendezése, a bányató rehabilitációja, biztonságos környezet kialakítása, alap-infrastruktúra fejlesztéssel.	120	TOP Plusz
43	Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	Akcióterületi	Rekreációs akcióterület (AT-9.)	A "Rekreációs akcióterület (AT-9.)" további fejlesztése, zöldfelületi rendszerének fejlesztése, szabadidős park és rekreációs elemek telepítése.	75	TOP Plusz
44	Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	Akcióterületi	Ipari Park akcióterület (AT-7.)	Északi iparterület fejlesztése	331,25	GINOP Plusz / TOP Plusz / Modern Városok Program

(Forrás: saját szerkesztés)

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

3.1. Martfű Város szegregációval veszélyeztetett területeinek bemutatása, a város szegregációs problémáinak beazonosítása

A szegregációval veszélyeztetett területek bővebb bemutatására a Megalapozó Vizsgálat „3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)” című fejezetben kerül sor.

Azonban az adatsorok alapját képező szegregációs mutatók avultnak tekinthetők, hiszen a 2011. évi népszámlálási adatokon alapulnak.

A 2011. évi cenzus adatsorai alapján Martfű Városában nem található sem a szegregációs mutató 35%-os határértéke, sem a szegregációs mutató 30%-os határértéke mellett sem szegregátum, azonban a 2001. évi cenzus alapján beazonosításra kerültek szegregátumok. Martfű Város Önkormányzata egyértelműen szegregátumoknak tekintendő területeknek tekinti ezeket! Ezek a területek és a területeken lakó népesség társadalomba való integrálása, segítése Martfű Város Önkormányzata alapján kiemelten fontos, és komplex beavatkozásokat igényel!

A 2001. évi népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató alapján az alábbi területek minősülnek szegregációval veszélyeztetett területnek:

1. **Táncsics Mihály út - Damjanich út - Bercsényi u. - Táncsics Mihály út**
2. **Munkácsy út - Zöldfa út - Hársfa út**
3. **Rákóczi út - József Attila út - Bem józsef út - Kossuth Lajos út**

1. térkép: Martfű Város szegregációval veszélyeztetett területei

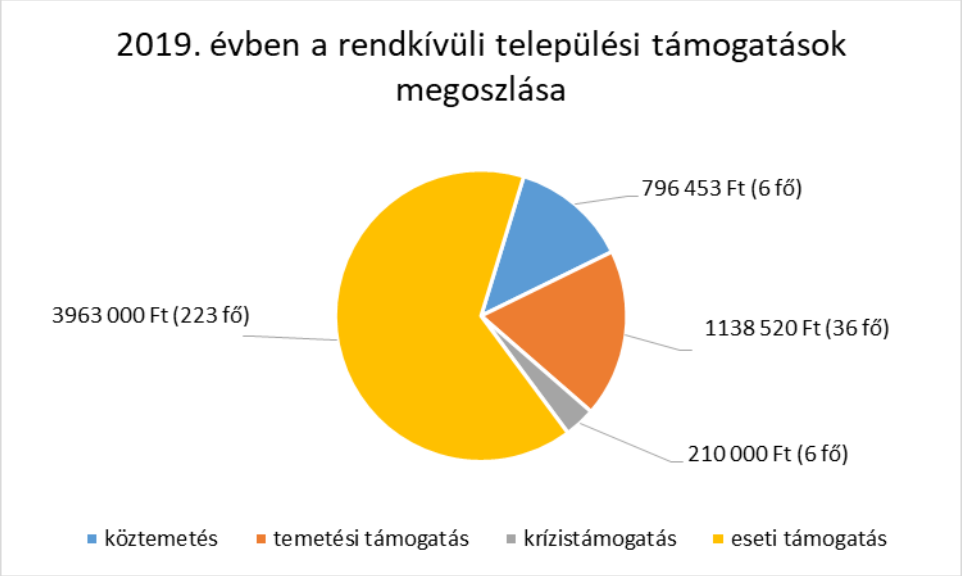

(Forrás: KSH, 2001-es adatok alapján)

Martfű Város Esélyegyenlőségi Programja 2018. évben került aktualizálásra és Martfű Város Önkormányzata Képviselő testülete azt a 168/2018. (XI.29.) számú határozatával fogadta el. A Helyi Esélyegyenlőségi Program egyértelműen rögzíti: szükséges a mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása, megfelelő élettér kialakítása. A Program beazonosított szegregált területeken élők lakáskörülményei tekintetében teszi azt a megállapítást.
A garzonlakások, a három Bérlők háza erősen leromló, leszakadó városrésznek tekinthetők, az ott élő emberek többsége súlyos szociális problémákkal küzd. A városrész szociális célú rehabilitációja érdekében önkormányzat az előző ciklusban TOP forrásokra pályázatot nyújtott be, mely sajnos nem nyert támogatottságot. Ennek ellenére e cél elérése továbbra is kiemelt feladat. A fejlesztési elképzelés

a 28 lakással rendelkező garzon költségelven működtetett nyugdíjas otthonná alakítását, „bérlők házában” szociális bérlakások kialakítását, ezen épületek energetikai felújítását tartalmazza. A lakáspiac jelenlegi helyzetéhez igazodva az önkormányzati lakáscélú támogatási rendszer a meglévő ingatlanok energiatakarékos felújításának segítésére fókuszál, ösztönözve a családi és társasházak hőszigetelését, a nyílászárók cseréjét, a megújuló energiaforrások használatát.
Jelentős arányban élnek a településen szerényebb jövedelmi viszonyokkal rendelkezők. A nehéz anyagi körülmények között élők sokszor kerülnek olyan helyzetbe, hogy nem tudják fizetni közüzemi számláikat, bérleti díjaikat.

4. ábra: A 2019. évben a rendkívüli települési támogatások megoszlása

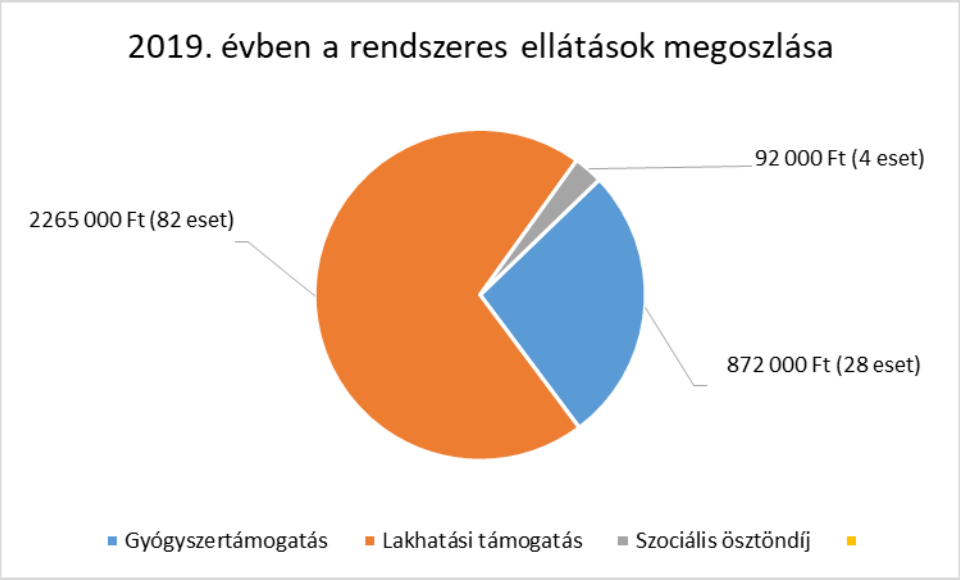

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek s szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. Martfű városban nem készült felmérés a mélyszegénységben élők számáról, de a szociális ellátásokban részesülők számából, az önkormányzati bérlakásokban élők közül a jelentős mértékű lakbértartozást felhalmozók számából következtethetünk.
A szociális ellátórendszert érintő változások miatt 2015. március 1-jétől az állam által nyújtandó ellátásokat a járási hivatalok állapítják meg. Ebbe a körbe tartozik az aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás), az időskorúak járadéka, ápolási díj, közgyógyellátás és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A központi költségvetési forrásból finanszírozott ellátási formákon túl más ellátási formákról és a jogosultság feltételeiről az önkormányzatok döntenek, saját forrás felhasználásával az ún. települési támogatás keretében. A települési támogatás célja lehet létfenntartási gondok enyhítése; a lakhatás

támogatása; az egészségi állapot megőrzését célzó szolgáltatások támogatása; temetési támogatás; a gyermekek családban történő gondozásának költségeihez való hozzájárulás; illetve ápolási támogatás. Martfű Város Önkormányzata „a települési támogatásról" szóló 3/2015.(II.27.) önkormányzati rendeletével alkotta meg a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében kiemelten az időskorú lakosságra, a gyermeket nevelő családokra, ezen belül is a nagycsaládokra, figyelemmel az Önkormányzat teherbíró képességére – az egyes támogatások formáinak, az ellátásokra való jogosultság feltételeinek, valamint érvényesítésének helyi szabályozását. Ezen belül a települési támogatás körében lakhatási támogatást, gyógyszertámogatást és szociális ösztöndíjat, míg rendkívüli települési támogatás körében temetési támogatást, krízistámogatást és eseti támogatást biztosít az arra rászorulóknak. A 2019. évben az alábbiak szerint történt a rendkívüli települési támogatások megoszlása Martfűn.

5. ábra: A 2019. évben a rendszeres ellátások megoszlása

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

A fenti diagram is jól mutatja, hogy az eseti támogatások száma jelentős. Szomorú tény, hogy a vizsgált időszakban krízistámogatásra is több család volt rászoruló. A temetési támogatás is növekvő létszámot mutat. Utóbbi támogatásnál megfigyelhető, hogy legtöbb esetben méltányossági alapon részesültek támogatásban. Az eseti segélyek esetében tapasztalható változás, hogy míg az elmúlt évtizedekben szinte ugyanazok a személyek fordultak segítségért, 2019-ben több olyan család került a rendszerbe, akikre ez korábban nem volt jellemző. A köztemetés korábban csökkenő tendenciát mutatott, 2019-ben ismét növekedésnek indult a kérelmező száma.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 103 gyermek részesül. Ez nem jelent havi kifizetést, azonban a családok részére – összesen 30 családot érint – számos kedvezményt biztosít. Pl. ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés középiskolás korig, középiskolában 50 %-os étkezési és kollégiumi díjkedvezmény. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzethez kapcsolódó kedvezmények, lehetőségek: Óvodai fejlesztő program, Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, Arany János Tehetséggondozó Program, Arany János Kollégiumi Program és Arany János Kollégiumi - Szakiskolai Program, Útravaló - MACIKA Ösztöndíj program, Az alapfokú művészetoktatásban való részvétel támogatása, A lemorzsolódás megelőzését szolgáló rendelkezések, Óvodáztatási támogatás, Gyermekjóléti alapellátáshoz fordulás lehetősége.

Martfű Város Polgármesterének a gyermekvédelmi tevékenységről szóló 47/2020. (V.25.) határozata fogadta el a 2019. évi ilyen irányú tevékenységek (Polgármesteri Hivatal szociális feladatellátásairól, Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ feladatellátásáról, a Játékvár Óvoda és Bölcsőde feladatellátásáról, a Martfűi József Attila Általános Iskola feladatellátásáról és a Damjanich János Szakképző Iskola és Kollégium feladatellátásáról).

Jelen van az elhanyagoló szülői magatartás, a gyermekekkel szemben érdektelenség. Ez nem csak a rossz anyagi, szociális körülménnyel magyarázható, hanem a megváltozott értékrenddel, a problémakezelés devianciájával, az egyén mentális, pszichés állapotával, a szülők szocializációs hiányosságaival, életvezetési problémáival. Egyaránt jelen van a lelki és a fizikai elhanyagolás. Tapasztalható a magatartási problémák körén belül a tankötelezettség megszegése, az igazolatlan hiányzások megjelenése. A harminc, ötven órát meghaladó igazolatlan hiányzás nem jellemző Martfűn. A 2019. évben Martfűn 2 fő fiatalkorú esetében rendeltek el pártfogó felügyeletet.
A gyerekek veszélyeztetettségét befolyásoló tényezők:

- nehéz anyagik körülmények
- szülői érdektelenség
- váláskor felmerülő gyermekelhelyezés problémája
- Zsófia városrészből való bejárás, lakókörülmények
- szegregátumokban, illetve szlömösödő területeken élők nem megfelel lakókörülményei
- nagyszülők nevelik a gyerekeket
- nevelőszülők nevelik a gyerekeket

A fentiek alapján egyértelműen alátámasztott, hogy sajnos Martfű Városában a leszakadástól való veszélyeztetettség releváns és kezelendő probléma.

3.2. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)

A település-fejlesztésben kiemelt szerepű az egyenlő esélyű hozzáférés, valamint az esélyegyenlőség biztosítása horizontális uniós elvek érvényesítése, elsősorban az alacsony státuszú lakosok tekintetében.
Martfű Város Önkormányzata rendszeresen áttekinti és értékeli az esélyegyenlőség érvényesülését az oktatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, a szociális és társadalmi hozzáférés területein, az értékelés során szükségesnek mutatkozó korrekciós beavatkozásokat elvégzi és megjeleníti a város Helyi Esélyegyenlőségi Programjában.

Martfű Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítását
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét
- a diszkriminációmentességet
- a szegregációmentességet
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a szükséges intézkedések biztosítását

Martfű Város Esélyegyenlőségi Programja 2018. évben került aktualizálásra és Martfű Város Önkormányzata Képviselő testülete azt a 168/2018. (XI.29.) számú határozatával fogadta el. A Helyi Esélyegyenlőségi Program az alábbi intézkedéseket rögzíti:

7. táblázat: Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedései

Intézkedés címe	Feltárt esélyegyenlőségi probléma
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	
Munkanélküliség visszaszorítása érdekében munkahelyek létrehozásának támogatása, törekvés az eddigi munkahelyek megtartására	Martfűn a tartós munkanélküliek aránya a regisztrált munkanélküliekhez képest 50%

Intézkedés címe	Feltárt esélyegyenlőségi probléma
A munkanélküliek munkaerő piaci integrációjának elősegítése	A közfoglalkoztatásban részt vevők száma felére csökkent az aktív lakossághoz viszonyítva
A mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása, megfelelő élettér kialakítása	A szegregált területeken élők lakáskörülményei nem megfelelőek
A megelőző szűrővizsgálatok minél szélesebb körű kibővítése, támogatása, civil szervezetek fokozott szerepvállalása	A lakosság egészségi állapota kor összetétel miatt várhatóan romlik
II. A gyermekek esélyegyenlősége	
Továbbra is biztosítani kell a gyermekek pénzbeli és természetbeni szociális ellátását, segítve a családok anyagi nehézségein	Hátrányos helyzetű gyermekek családjának alacsony szintű anyagi, szociális helyzete
A szabadidő hasznos eltöltését segítő eszközök beszerzése a preventív szabadidős programokhoz tárgyi eszköz és humán erőforrás biztosítása	A Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatnál nincs megfelelő számú gyermek szabadidős tevékenységét segítő eszköz (fejlesztő játék, számítástechnikai eszköz)
III. A nők esélyegyenlősége	
A nők foglalkoztatási esélyeinek növelése érdekében továbbra is térítésmentesen kell biztosítani a bölcsődei gondozást	Munkanélküli nők száma magasabb, mint a férfiaké
Keresni kell azokat az lehetőségeket, amely a fiatal anyák közösségi életben való aktív részvételt teszik lehetővé	Nők lehetőségei a közösségi életben nem elég széles körűek
IV. Az idősek esélyegyenlősége	
Idősek szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésének érdekében tájékoztatás erősítése	Az idősek szociális szolgáltatások lehetőségét nem teljes körűen ismerik
Megoldást kell találni a tartós bentlakást igénylők problémájára	A településen nincs tartós bentlakásos intézmény
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége	
Az akadálymentesítés kialakítása az egészségügyi intézményekben	Az egészségügyi alapellátást biztosító intézmény épülete korszerűtlen, nincs biztosítva az akadálymentesítés
Folytatni kell a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását biztosító vállalkozások támogatását, a lehetőségek bővítését.	A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása korlátozott

(Forrás: HEP)

A leszakadástól veszélyeztetett lakosság, a kirekesztődéstől veszélyeztetett lakosság integrálása érdekében Martfű Város Önkormányzata kiemelten törekszik az alábbiakra.

- **Foglalkoztatási integráció**

Az önkormányzat a segélyezéssel szemben a munka lehetőségét próbálja előtérbe helyezni.
A foglalkoztatottság növelése érdekében fontos a felnőtt képzések megvalósítása. Az Önkormányzat, a regionális munkaügyi központ munkatársainak segítségével felméri, hogy mely szakmákban vannak hiányok a városban és környékén és a tartósan munkanélküli lakosokat, a szegregációval veszélyeztetett területeken élőket a hiányszakmákra épülő képzésekbe vonja be.

Város és a Munkaügyi Központ között folyamatos az együttműködés. A város folyamatos együttműködése a Munkaügyi Központtal lehetővé teszi, hogy az alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacról tartósan kiszoruló családok olyan támogatott képzésekben vegyenek részt, szerezzenek képesítést, amely alkalmassá teszi őket a megváltozott munkaerő piaci körülményekhez való alkalmazkodásra, a jövőbeni sikeres munkavállalásra.

- **Lakhatási integráció**

A lakhatási integrációs program célja, hogy a szegregátumok lakhatási körülményei közelítsenek a városi átlaghoz a lakások komfortosságának növelését lehetővé tevő infrastrukturális fejlesztések és a lakókörnyezet rehabilitációja révén.
Az önkormányzat fontos feladatának tekinti lakosság lakhatásának megőrzését, különböző igényű, és élethelyzetű családok lakáshoz jutásának segítését, a lakásállomány állagának javítását, illetve korszerűsítését, valamint a lakásállomány növelését.

- **Oktatási integráció**

Az oktatási integráció érdekében a város biztosítja az óvodás korú gyermekek teljes körének óvodai ellátását, melyre elegendő férőhellyel rendelkezik. A lakosság kor szerinti összetételében az elmúlt években végbement változások a jelentős részben hátrányos helyzetű és/vagy roma gyerekek oktatási integrációjára irányítják a figyelmet. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számának jelentős emelkedése várható, szükséges az óvodák nevelési programjainak áttekintése, a fejlesztést, integrálást szolgáló eszközök erősítése.

A társadalmi leszakadást olyan külső társadalmi-gazdasági folyamatok erősíthetik, melyek esetében a város mozgásterülete korlátozott lehet. A gazdasági szereplők működési nehézségei a hátrányos helyzetben élőket érintheti a legerősebben, mivel a foglalkoztatási helyzetükben beálló változásokra nehezebben tudnak megfelelően reagálni. Különösen nehéz helyzetbe kerülhetnek az alacsony iskolai végzettségűek, akik egyre nehezebben találnak munkát. Ezt a helyzetet a város célzott munkaerő-piaci beavatkozásokkal oldhatja.
Az oktatás, a szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése kapcsán meghozott intézkedéseknek igen jelentős szerepe lehetne a szegregáció mérséklésében. Mindezek miatt az önkormányzatnak lehetőségein belül igyekeznie kell a feladatok elvégzéséhez szükséges külső (pl. pályázati) források felderítésében és becsatornázásában.

3.3. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

Martfű Város Önkormányzata a 2014-2020-as programozási ciklusban is több, a szegregációs folyamatok megelőzését, gyengítését segítő programot hajtott végre:

- **Garzonház komplex épületenergetikai felújítása Martfűn** (támogatási konstrukció: TOP-3.2.1-16-JN1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése)

A projekt célja a Martfű Város „Garzonház" épületének olyan komplex épületenergetikai és megújuló energiát használó felújítása, amely jelentősen csökkenti a fenntartási költségeket, jelentős előrelépést mutat fel az energetikailag önfenntartó épület kialakítása irányába, számottevő fosszilis energiahordozó megtakarítás mutat fel, egyúttal komfortosabb és esztétikailag is színvonalasabb lakhatási körülményeket biztosít. A célkitűzés a felújításnál a közel nulla energiaigényű energetikai besorolás elérése.

- **Közösségépítést, felzárkóztatást ösztönző térségi műhelymunka** (támogatási konstrukció: EFOP-1.5.2-16 - Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben)

Martfű Önkormányzata konzorciumban Szászberek, Zagyvarékas- Község Önkormányzatával valamint Kőtelek és Szajol Községi Önkormányzatával közös célként tűzte ki a felhívás, a Helyi Esélyegyenlőségi Programok, valamint a helyi településfejlesztési- és infrastrukturális programok céljaival összhangban, hogy növeljék a közös térségekben élő emberek életesélyeit és életminőségét. Célunk, hogy a térségre nehezedő társadalmi különbségekből, iskolázatlanságból és anyagi helyzetből fakadó problémákat, esélyhátrányokat közös erővel oldjuk meg. Kiemelt célunk a kulturális- és társadalmi tőke, az egyén és közösségi cselekvőképesség fejlesztése, a komplex humán közszolgáltatás-fejlesztése. A helyi esélyegyenlőségi programokban megfogalmazott problémákat komplex, a helyi közösségekhez és erőforrásokhoz illeszkedő fejlesztési programok megvalósításával tervezzük megoldani. A humán közszolgáltatások területén jelentkező szakemberhiányt ösztönző programok által szeretnék megoldani, ezzel biztosítva a felhívásban erre irányuló indikátor teljesülését. A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatóságát, munkaerő-piacon való elhelyezkedését komplex fejlesztéssel tervezzük orvosolni. A helyi kisközösségek társadalom-szervező szerepét, a vidék megtartó képességét és a kultúrák közötti párbeszédet szeretnék ösztönözni, erősíteni különböző programok által.

- **A szociális alapszolgáltatások fejlesztése Martfűn** (támogatási konstrukció: TOP-4.2.1-15-JN1 - Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése)

A fejlesztés keretében a meglévő intézményi terület bővítése tervezett a kapcsolódó épületrészben, összesen 828,35 m2-en, a szolgáltatások színvonalas biztosításának érdekében (étkező, mosókonyha, demensek ellátása, stb.). A projekt keretében az érintett épületrész nyílászárói cserére kerülnek (171 m2 felület), kiépítésre kerül korszerű melegvizes fűtés kondenzációs kazánnal (80 kW), korszerűsítésre kerül a világítás, napelemes áramtermelés (15 kW) létesül. Felújításra kerül a kert (1000 m2), akadálymentesítésre kerülnek a bejáratok. A fejlesztés keretében nyolc új kerékpár és egy elektromos mikrobusz kerül beszerzésre, előbbi a házi gondozást segíti, utóbbi tehermentesíti a kistérségi szállítást, ellátást. A projekt keretében létesül egy elektromos töltőpont is, két jármű számára. A szűkös ellátási kapacitás bővítése érdekében kerül kialakításra melegítőkonyha, helybeni étkezési lehetőséget biztosító ebédlő, mosókonyha félipari mosógéppel (helyi, házigondozási szennyes mosására), szárítógéppel. A demensek ellátásának biztosítása érdekében külön bútorozott helyiség kerül kialakításra.

- **Bölcsőde bővítése, óvodai férőhelyek felújítása Martfűn** (támogatási konstrukció: TOP-1.4.1-15-JN1 - A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével)

A pályázott projekt célja a kisgyermekesek, különösen a 3 év alatti gyermekeket nevelő szülők munkaerőpiacra történő visszatéréséhez, ezáltal a foglalkoztatás növeléséhez, és az óvodai ellátáshoz

való jobb hozzáféréshez hozzájárulni. A tervezett beruházás hozzájárul a bölcsődei várólista megszüntetéséhez, a jövőben várható szükségletekhez illeszkedő színvonalú bölcsődei és óvodai tereket, épületeket hoz létre. A projekt konkrét céljai: a bölcsődei és óvodai ellátást biztosító épületek és eszközök korszerűsítése, a bölcsődei férőhelyek 15% feletti növelése.

Martfű Város Önkormányzata által bonyolított fejlesztések között nincs olyan projekt, amely a szegregáció elmélyülését eredményezné. A Város vezetése elkötelezett abban az irányban, hogy az általa végzett beruházások, fejlesztések az integrációt segítsék.

3.4. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

Martfű Város Önkormányzata elkötelezett az alacsony státuszú népesség területi koncentrációjának csökkentése és társadalmi integrációjuk elősegítése érdekében, így kiemelten törekszik

- Új szegregátumok kialakulásának megelőzése;
- Együttműködés, partnerség megerősítése;
- Lakbérek megfizethetősége;
- Beilleszkedés segítése az új lakókörnyezetben.
- Oktatási, köznevelési programok szükségessége;
- Foglalkoztatási és képzési programok szükségessége.

Az új szegregátumok kialakulásának megelőzése érdekében elsődleges beavatkozási irány az alacsony státuszú lakosok és családtagjaik képzési programokkal való támogatása, ezáltal foglalkoztatási esélyeik növelése, az alacsony státuszból való kikerülés elősegítése. Ez a proaktív integrációs tevékenység ki kell térjen ezen családokban élő gyermekek iskolai sikerességének elősegítésére az önkormányzati támogatások biztosításával, az önkormányzati fenntartásban működő gyermekjóléti központ fokozott jelenlétével. Így megelőzhető a családon belüli szegénységi újratermelődés, hosszú távon biztosítva a szegregátumok kialakulási lehetőségének minimalizálását.
A közfoglalkoztatáson túlmenően az önkormányzat célja más foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, illetve pályázati források felhasználása komplex (szociális, képzési, foglalkoztatási) projekt megvalósításához. A nők foglalkoztatási helyzete és esélyegyenlősége terén a HEP elsősorban a családalapítás utáni munkavállalást megkönnyítő szociális ellátások fontosságát hangsúlyozza, mint pl. magas színvonalú szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások biztosítása, gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése.
A beilleszkedést segítő komplex szociális munkába célszerű a gyakorlattal rendelkező civil szervezeteket bevonni, melyek hasonló konfliktusok kezelésében megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek. A civil szervezetek előnye éppen abban rejlik, hogy a rászorult háztartásokkal rugalmasabb formában tudják a kapcsolatépítést kialakítani és a felmerülő konfliktusokat, problémákat megoldani, mint az önkormányzati intézmények, ám nem helyettesíthetik, hanem csak kiegészítik az önkormányzati szféra funkcióit, ezzel növelve a beavatkozás hatékonyságát. A programba azok a háztartások vonhatók be, melyek maguk is igénylik a felkínált segítséget.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

Jelen Stratégia kidolgozása során kulcsfontosságú figyelembe venni a helyi, megyei, illetve országos dokumentumokat, valamint a regionális és nemzetközi trendeket, irányvonalakat is. Ezen stratégiák, programok célkitűzéseinek fényében válnak nyilvánvalóvá olyan összefüggések, amelyek nagy mértékben elősegíthetik a város dinamikus fejlődését.
Az alábbiakban a releváns nemzetközi és hazai programok és dokumentumok célrendszerével való kapcsolódási pontok vizsgálatára kerül sor.

4.1.1. A stratégia illeszkedése nemzetközi szintű fejlesztési programokhoz

4.1.1.1. Az EU tematikus célkitűzéseihez való illeszkedés

Az Európai Unió egy új évtized, illetve új hosszú távú költségvetési időszak küszöbén új stratégiai célokat és prioritásokat határozott meg, amelyek hozzájárulnak egy gazdaságilag és társadalmilag erősebb Európa létrejöttéhez. Az EU 2021-2027-es időszakra vonatkozó kohéziós politikájának öt fő célkitűzése van:

- **Intelligensebb Európa**: fókuszában az innováció, a digitalizálás, a gazdasági átalakulás, valamint a kis- és középvállalkozások támogatása áll. Ez a terület kiterjed a kutatási és innovációs kapacitások növelésére, a fejlett technológiák elterjesztésére és a versenyképesség fokozására is.
- **Zöldebb, karbonszegény Európa**: többek között a tiszta energiaforrásokba való beruházásra, az energiahatékonyság növelésére, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítására, illetve a Párizsi Megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítésére összpontosít.
- **Jobban összekapcsolódó Európa**: keretében egy fenntartható, transzeurópai közlekedési rendszer kialakítása, illetve stratégiai szállítási és digitális hálózatok üzemeltetése, a fenntartható városi mobilitás megteremtése a cél.
- **Szociálisabb Európa**: a célkitűzés megvalósítja a szociális jogok európai pillérét. Kiemelt területe az oktatás minőségének, illetve elérhetőségének javítása, a kirekesztett csoportok integrációja. Emellett fontos részét képezi az intézkedéseknek a foglalkoztatás (különös tekintettel a nők munkaerőpiaci részvételére), az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, és a társadalmi befogadás támogatása.
- **Polgáraihoz közelebb álló Európa**: célja a helyileg irányított fejlesztési stratégiák és fenntartható városi fejlődés támogatása, az integrált társadalmi, gazdasági, kulturális, és környezeti fejlesztések előre mozdítása a városokban és vidéken is.

Az alábbi táblázat összefoglalja, hogy jelen Stratégia mely Európai Uniós célokkal van harmóniában, hogyan illeszkedik azokhoz.

8. táblázat: Célrendszer illeszkedése az EU 2021-2027. főbb célkitűzéseihez

Európai Unió 2021-2027 fő célkitűzései	Középtávú tematikus célok
Intelligensebb Európa	▪ Ipari település (Középtávú városi cél 1.) ▪ Élhető város (Középtávú városi cél 4.)
Zöldebb, karbonszegény Európa	▪ Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.) ▪ Élhető város (Középtávú városi cél 4.)
Jobban összekapcsolódó Európa	▪ Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)
Szociálisabb Európa	▪ Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.) ▪ Élhető város (Középtávú városi cél 4.)

Európai Unió 2021-2027 fő célkitűzései	Középtávú tematikus célok
Polgáraihoz közelebb álló Európa	▪ Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.) ▪ Élhető város (Középtávú városi cél 4.) ▪ Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)

4.1.1.2. A Duna Régió Stratégiához való illeszkedés

A Duna Régió Stratégia a kelet-közép-európai régió kiemelt fejlesztési dokumentuma, amely 4 pillérrel és 11 prioritási területtel rendelkezik. A 4 pillér, illetve a hozzájuk kapcsolódó prioritások a következők:

A. A Duna régió összekapcsolása a többi régióval
- 1/a A mobilitás és a multimodalitás fejlesztése - belvízi hajóutak
- 1/b A mobilitás és az intermodalitás fejlesztése - vasúti közúti és légi közlekedés
- 2 A fenntartható energia használatának ösztönzése
- 3 A kultúra és az idegenforgalom, valamint az emberek egymással való kapcsolatteremtésének előmozdítása

B. Környezetvédelem a Duna régióban
- 4 A vizek minőségének helyreállítása és megőrzése
- 5 Környezeti kockázatok kezelése
- 6 A biodiverzitás, a táj, valamint a levegő- és talajminőség megőrzése

C. A jólét megteremtése a Duna régióban
- 7 Tudásalapú társadalom kialakítása a kutatás, az oktatás és az információs technológiák segítségével
- 8 A vállalkozások versenyképességének, beleértve a vállalkozások közötti regionális együttműködések (klaszterek) fejlesztésének támogatása
- 9 Az emberi erőforrásba és képességekbe való befektetés

D. A Duna régió megerősítése
- 10 Az intézményrendszer kibővítése és az intézményi együttműködés megerősítése
- 11 Együttműködés a biztonság javítása és a szervezett és súlyos bűncselekmények elleni küzdelem érdekében

Martfű Város jelen Stratégiája minden tematikus célkitűzése illeszkedik a Duna Régió Stratégia pilléreihez és prioritásaihoz, azok megvalósulásához teljes mértékben hozzájárul.

4.1.2. A Stratégia illeszkedése országos területfejlesztési dokumentumokhoz

4.1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK) való illeszkedés

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) (1/2014. (I.3.) OGY határozat) komplex fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg a felmerülő társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési igények alapján, amelyek hosszú távú alapot adnak egy nemzeti és szakpolitikai célokat magába foglaló jövőkép kialakításához, egészen 2030-ig. A 2014 januárjában elfogadott Koncepció több fő célt is vázol Magyarország számára, amelyekkel az ország nemzetközi színtéren elfoglalt helyét és Közép-Európában való vezető szerepét igyekszik javítani és erősíteni, saját erőforrásaink megfelelő kihasználásával és fejlesztésével egyetemben.
A nemzeti jövőkép elérése érdekében a Koncepció négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki:
1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom

3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Az OFTK specifikus célokat is azonosít, amelyek nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.
Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság;
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése;
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I;
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom;
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság;
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

Területi specifikus célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése;
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat;
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése;
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése;
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése;
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK Jász-Nagykun-Szolnok megyét az alábbiak szerint pozícionálja:
A megye sajátos térszerkezeti törésvonalon fekszik az Alföld közepén. A főváros vonzásába tartozó Jászság és Szolnok térsége fejlődő a versenyképes iparágak koncentrálódása miatt, míg a tiszántúli részeken elmaradott, periférikus térségek alakultak ki. A nagytérségi és környezeti adottságok hasznosításának akadálya a gyorsforgalmi úthálózat hiánya és a közúthálózat romló állapota. A kedvező adottságokon alapuló mezőgazdasági termelés csökkenő volumenű, de javuló minőségű. A közelmúlt nagy beruházásai csökkentették a megye árvízi veszélyeztetettségét. A Tisza adta lehetőségek kihasználatlanok, a turizmus kínálata csak néhány településen bővült. A 2000-es évek folyamatos GDP növekedése 2009-ben tört meg, 2010-ben pedig már csökkenés volt tapasztalható. A népesség erősen fogy, a fiatalkorúak körében pedig nő a romák aránya. A foglalkoztatottak száma csökken, a munkanélküliség növekszik, de ezek a trendek az országos átlagnál kedvezőbbek. A bérek elmaradnak a hazai átlagtól, a foglalkoztatási szerkezet stabil.Aközüzemi infrastruktúra fejlődése dinamikus, a humánszolgáltatások kapacitása és igénybevétele összhangban van.

Az OFTK Jász-Nagykun-Szolnok megyére vonatkozóan az alábbi fejlesztési irányokat rögzíti:

- Erőteljes kapcsolódás a fejlődő fővárosi térséghez és M1-M5 tengelyhez a gyorsforgalmi utak (M4, M8, M44) kiépítése, a közút- és vasúthálózat fejlesztése, az innováció és a gazdasági együttműködés bővítése által.
- Versenyképes megye kialakítása Szolnok térsége súlyának növelésével, a Jászság új minőségű fejlesztésével, a Tiszántúlon új növekedési pólusok kialakításával és a Tisza-tó kiemelt kezelésével.
- Az agrárium együttműködésen alapuló megújítása a tájfenntartó kapacitás növelése és a termelés bővítése érdekében.
- Kiegyensúlyozott Tisza-mente és kultúrtájak hálózata létrejöttének előmozdítása összehangolt vízügyi, környezetvédelmi, energetikai, turisztikai és vidékfejlesztéssel.
- A népességmegtartó képesség növelése a foglalkoztatási lehetőségek bővítése, a képzettség és az egészségi állapot javítása, a felsőfokú oktatás fejlesztése és az infrastrukturális felzárkóztatás folytatása segítségével.
- A leszakadó térségek és társadalmi csoportok felzárkóztatása a foglalkoztatási, infrastrukturális, intézményi, társadalmi és kulturális feltételek biztosításával.

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) céljai közül jelen Stratégia céljai elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódnak szorosan: Versenyképes, innovatív gazdaság; Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése; Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme; Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése; Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

4.1.2.2. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához való illeszkedés

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia olyan átfogó és specifikus célokat foglal magába, melyek illeszkednek a nemzetközi szintű erőfeszítésekhez és célokhoz egy fenntartható, környezettudatos és élhető jövőért. A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, de 2050-ig tartó időszakra is kihatással lévő dokumentum több szinten határozza meg azokat a célokat, amelyek elérésére Magyarország törekszik. A Stratégia átfogó céljai a következők:

- **Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban**: A klímaváltozás több szempontból jelent kihívást, természeti, humán és gazdasági erőforrásainkat veszélyezteti. Cél Magyarország természeti értékeinek, erőforrásainak (termőföld, ivóvíz, biológiai sokféleség), és kulturális kincseinek megőrzése, valamint az emberi egészség kiemelt védelme. Továbbá cél a fenntartható, tartós fejlődés elérése, amely az erőforrások takarékos és hatékony használatát feltételező gazdasági fordulatra és életmódváltásra épül, elősegítve a területi különbségek mérséklődését.
- **Adottságaink, lehetőségeink és korlátaink megismerése**: Az éghajlatváltozás jelenségének, természeti hatásainak, területi jellemzőinek és társadalmi gazdasági következményeinek feltárása tudományos megalapozottságú elemzéseket igényel. A tervezési bizonytalanságok csökkentése és az intézkedések hatékonyságának nyomon követése érdekében, továbbá a döntéshozatal támogatására komplex monitoring rendszer, valamint térinformatikai támogatottságú alkalmazkodási és mérséklési elemző értékelő mechanizmusok fejlesztése szükséges, amely az intézkedések hatékonyságának ellenőrzéséhez is alapul szolgál. A kibocsátás csökkentés és az alkalmazkodás költséghatékony lehetőségeinek feltárásához célirányos kutatási fejlesztési, innovációs tevékenységekre kell támaszkodni.

A Stratégiához kapcsolódó specifikus célkitűzések a következők:

- Dekarbonizáció
- Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása
- Alkalmazkodás és felkészülés
- Éghajlati partnerség biztosítása

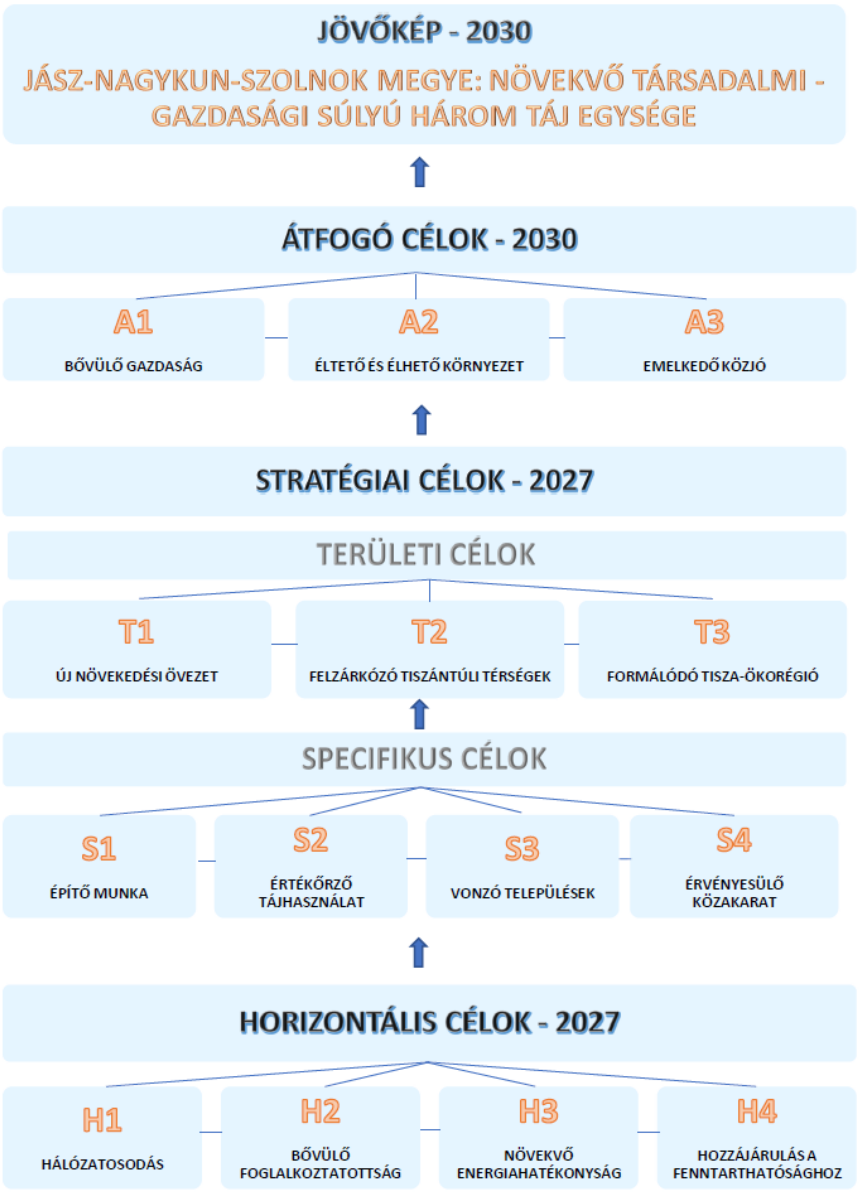
Martfű Város jelen Stratégiája kiemelten az „Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)” és az „Élhető város (Középtávú városi cél 4.)” megnevezésű célok által járul hozzá a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában foglalt célok megvalósításához.

4.1.3. Jász – Nagykun – Szolnok megyei fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés

4.1.3.1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció 2021 – 2030. dokumentumhoz való illeszkedés

Jelen Stratégia kéziratának lezárásakor a megyei koncepció közvitára bocsátott verziója tekintendő a legaktuálisabb verziónak. A koncepciót közvitára bocsátotta Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlése a 41/2020. (XI.13.) számú határozatával.

6. ábra: Megyei Koncepció célrendszere

(Forrás: Megyei Koncepció, közvitára bocsátotta Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlése a 41/2020. (XI.13.) számú határozatával)

A megyei koncepció rögzíti, hogy a „MEGYEI SZINTŰ KÜLDETÉS – 2030” a megye vonatkozásában az alábbi:
Jász-Nagykun-Szolnok megye kedvező földrajzi fekvésére és fejlődő gazdaságára alapozva a megye egészét érintő fejlődési lépés- és léptékváltás elérése a megyén belüli területi és társadalmi

különbségek csökkentése, valamint a szomszédos megyékkel és térségekkel való együttműködés erősítése érdekében
A megyei koncepció rögzíti továbbá, hogy a „MEGYEI SZINTŰ VÍZIÓ – 2030” az alábbi:
Jász-Nagykun-Szolnok megye: növekvő társadalmi-gazdasági súlyú három táj egysége

9. táblázat: Megyei koncepció beavatkozási logikája

BEAVATKOZÁSI LOGIKA	A térségek nem azonos mértékű és ütemű dinamizálása a területi és társadalmi különbségek foglalkoztatás bővítésén keresztül történő felszámolása érdekében
Átfogó cél	A megye társadalmi-gazdasági súlyának és belső kohéziójának erősítése
Konkrét intézkedési opciók	▪ Növekvő versenyképesség ▪ Népességmegtartás – társadalmi felzárkózás biztosítása ▪ Kedvező állapotú környezet kialakítása ▪ Vonzó – élhető települések ▪ Kiegyenlítettebb térszerkezet
Várhatók eredmények	Belátható időn belül a megye társadalmi-gazdasági mutatószámai elérhetik, illetve meghaladhatják az országos átlagot minden téren

(Forrás: Megyei Koncepció, közvitára bocsátotta Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlése a 41/2020. (XI.13.) számú határozatával)

Martfű város jelen Stratégiája megfelelően illeszkedik a Megyei Koncepcióhoz.

4.1.3.2. A Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Tervhez való illeszkedés – Martfű, mint térszervező város

Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Terv 2020. május 25-től hatályos. Jász–Nagykun–Szolnok Megyei Közgyűlése „a Jász– Nagykun–Szolnok Megyei Területrendezési Tervről” szóló 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendeletével határozta meg Jász–Nagykun–Szolnok megye térségi területfelhasználásának térbeli feltételeit, a műszaki infrastruktúra–hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, tekintettel a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, az erőforrások védelmére, fenntartható fejlesztésére, továbbá a megye egyedülálló és sajátos adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, a területfejlesztési koncepciók és programok végrehajtására. A Rendelet Martfű Várost a „Térszervező városok övezetébe” sorolja. A Rendelet értelmezésében ez az alábbit jelenti: „Jász–Nagykun–Szolnok megye területrendezési tervében egyedileg meghatározott övezet, melybe azon települések területe tartozik, melyek településhálózatra gyakorolt jelenlegi és várható térszervező hatása túlnyúlik a saját közigazgatási határán. Az övezetbe tartozó város a településhálózatra gyakorolt hatásának mértékétől függően regionális jelentőségű térszervező város, térségi jelentőségű térszervező város, vagy egyéb térszervező város kategóriába sorolt.” Martfű Város e kiemelt besorolása a település térségi jelentőségét húzza alá, és egybecseng az Európai Unió 2021-2027-es programozási ciklusában preferált integrált területfejlesztéssel. Így jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia is hangsúlyosan törekszik megjeleníteni Martfű Város térségi szerepkörét erősítő fejlesztéseket.

4.1.4. Helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való összhang bemutatása

4.1.4.1. Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Martfű Városában folyamatban van a város Településrendezési Tervének felülvizsgálata.
A tervezés jelenlegi szakaszában az ITS-ben szereplő előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával. Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítésekor szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

4.1.4.2. Az önkormányzat gazdasági programjához való illeszkedés

2019. év októberében helyhatósági választások voltak, így Martfű esetében is új önkormányzati ciklus vette kezdetét. A Képviselő-testület legfontosabb feladata a település fejlődését töretlenül segíteni Martfű Város erősödését szolgáló folyamatok folytatásával és - az előző ciklus tanúságait összesítve - kijelölve szükség szerinti új fejlesztési irányokat. Az Önkormányzat településfejlesztési elképzelései új Gazdasági Programban kerültek megfogalmazásra. A Gazdasági Program adoptálja a Koncepció célrendszerét. A Gazdasági Program összhangban kell, hogy legyen a város stratégiai dokumentumaival, ennek érdekében szükséges a Stratégiai elkészítése oly módon, hogy az egyrészt a Gazdasági Program és Koncepció célrendszerét átveszi, és a Gazdasági Programban rögzített tervezett beavatkozásokat, projekteket rögzíti.

4.1.4.3. Martfű Város Településfejlesztési Koncepciójához való illeszkedés

Martfű város településfejlesztési koncepciója, a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” alapján készül.
Martfű településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a település elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan. A koncepció meghatározza a település átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat. Továbbá a koncepció meghatározza a településfejlesztés alapelveit.
Az elkészült Martfű Város Településfejlesztési Koncepciója az alábbi településfejlesztési elveket rögzíti:
A.) Fenntartható fejlődés
B.) Fenntartható növekedés
C.) Egységes növekedés
D.) Versenyképes fejlődés
E.) Integrált fejlődés
F.) Esélyegyenlőség és társadalmi szolidaritás biztosítása
Martfű településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoznak meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképben megfogalmazottak realizálódásához. Az átfogó célok kijelöli a település legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozícionálja Martfű és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A település jövőképének legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok.
Mivel a jelenlegi Stratégia készítés homogén tervezési folyamat részeként készül, mint a Koncepció, jelen dokumentum – mint a Koncepcióval koherens dokumentum – a koncepcióban rögzített városi jövőképet és az ehhez kapcsolódó célokat, és ahhoz kapcsolódó településfejlesztési elveket alkalmazza.

4.2. Belső összefüggések

4.2.1. A Helyzetfeltárás, helyzetelemzés megállapításainak és a Stratégia céljainak koherencia-vizsgálata

Martfű településfejlesztési stratégiája alapvetően nem probléma-központú, hanem fejlődésorientált, összhangban a város adottságaival, eddigi fejlődésével. A lehetőségek kiaknázása és a korábbi fejlesztési irány továbbvitele mellett természetesen figyelmet kell fordítani – és figyelmet is fordít a város – a leszakadók problémáinak enyhítésére, megszüntetésére, a környezeti terhelés csökkentésére is. A Stratégia megalapozására jelen tervezési munka keretében készült Megalapozó vizsgálat főbb megállapításai és jelen Stratégia középtávú városi célok közötti összefüggéseket a lenti táblázat tartalmazza.

10. táblázat: Megalapozó vizsgálat főbb megállapításai és középtávú városi célok közötti összefüggések

Középtávú városi cél	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb erősségek	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb gyengeségek
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	▪ Martfű, a megyeszékhely mellett, a Szolnoki járás gazdasági és foglalkoztatási pólusa, Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik ipari központja, amely jelentős szerepet lát el a megye foglalkoztatásában. ▪ A településen több jelentős ipari létesítmény is működik, itt található a Bunge Zrt. növényolajgyára, a Tisza ipartelepen működő bőr-cipő alapanyag és késztermék gyártásával foglalkozó gazdasági társaságok, és egyéb gazdasági társaságok, melyek zömében martfűi lakosokat foglalkoztatnak ▪ A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése jó. ▪ Nagyfoglalkoztatók (Bunge Zrt., LORENZ Shoe Group Kft., LEGERO HUNGARIA Cipőgyártó Kft. AGROHÍD Ipari Kft.) jelenléte. ▪ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat. Martfű Város Önkormányzata által létrehozott „Helyi Vállalkozásfejlesztési Alap”. ▪ Martfű három iparterülettel rendelkezik, melyből kettő teljes kihasználtsággal működik. ▪ Igen magas iparűzési adóbevétel megléte (az egy főre jutó adóerő képesség Martfűn közel 50 000 Ft/fő).	▪ Befektetők hiánya (új iparterület kialakításának indokoltsága megvizsgálandó). ▪ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban. ▪ A KKV szektor abszorpciós képessége (a nagyfoglalkoztatók kivételével) alacsony. ▪ A térség turisztikai potenciálja alacsony kihasználtsággal és ismertséggel rendelkezik, hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztináció menedzsment. ▪ Hiányosságok tapasztalhatók a tudástranszfert biztosító szereplők között.

Középtávú városi cél	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb erősségek	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb gyengeségek
Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	▪ Megújuló energiahasznosítás iránti igény növekedése (energiafüggőség oldása a rentábilis intézményüzemeltetés érdekében). ▪ Civil társadalom energiatudatos fogyasztóvá tétele érezhető tendencia Martfűn. ▪ Egyedi ingatlanok hő- és hangszigetelése, energetikai korszerűsítése folyamatban van a településen. ▪ A helyi gazdasági szereplők is számos épületenergetikai fejlesztéseket valósítottak meg. ▪ Számos önkormányzati beavatkozás valósult meg a az energetikai korszerűsítés jegyében. ▪ Martfű Fenntartható Energetikai Akcióterve 2012-ben (SEAP) elkészült.	▪ Megújuló energiahasznosítás lehetőségei nem kellően kiaknázottak. ▪ Elsődlegesen a napenergia és a geotermikus energia hasznosításának szélesebb körű igénybe vétele eredményezhet megtakarítást. Kiemelten a nyári hűtés energia igényének kielégítésére hasznosítható napelemek terjesztésével. A föld energiája is, mint megújuló energiahordozó hasznosításra alkalmas. ▪ Az önkormányzati beruházások példamutató gyakorlatot mutatnak.
Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	▪ Martfű Jász – Nagykun – Szolnok megyében alközponti szerepet tölt be. „A Jász– Nagykun–Szolnok Megyei Területrendezési Tervről” szóló 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendelet is Martfű Várost a „Térszervező városok övezetébe” sorolja. ▪ Martfű egyértelműen Szolnokhoz tartozó városként, a „Szolnok - Törökszentmiklós - Martfű nagyváros térség” eleme. ▪ Martfű jelentős iparával és a turisztikai potenciáljával a megye meghatározó városa. ▪ A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése jó. ▪ Jelentős helyi gazdasága (Tiszai ipari park) a települési lakosság mellett a környező települések lakosságának is munkát tud biztosítani.	▪ Jász – Nagykun - Szolnok megyén belül viszonylag periférikus elhelyezkedés. ▪ Nem kellően formalizált gazdasági, turisztikai kapcsolatrendszer a térségi településekkel. ▪ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata (így az oktatási rendszerben betöltött státusza alacsony). ▪ Martfű tradicionálisan nem bír jelentős térségszervező erővel. ▪ A gravitációs központok közelsége: Törökszentmiklós, Mezőtúr, Tiszaföldvár. Mindhárom város tradicionálisan is fontos térszervező erővel rendelkezik a térségben. Martű történeti vonzáscentruma Tiszaföldvár volt, évszázadokon keresztül, még Martfűpusztaként Tiszföldvár része volt.
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	▪ Martfű zöldfelületi ellátottsága kedvezőnek mondható, minden városrészben találni olyan közparkot, amely bárki számára hozzáférhető.	▪ Martfű ma élhető, szép, „mesterségesen létrehozott”, tervezetten kialakított kisváros. ▪ Ahogy annak idején a kukoricaföldből „kinőtt” a cipőgyár, úgy valósult meg a gazdasági-, az

Középtávú városi cél	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb erősségek	Megalapozó vizsgálatban beazonosított fontosabb gyengeségek
	▪ A város nyilvántartásában szereplő, összes gondozott belterületi zöldterület 18,106 hektár. A településen több, nagyobb, az egész város lakosságát szolgáló, kertépítészetileg is értékes, jelentős közhasználatú, dekoratív növényállományú zöldfelület található: Szent István-tér parkja, Hősök tere, Martfűi Művelődési Központ és Könyvtár zöldfelülete, Tisza-menti közpark, Bata pihenő park. Martfű zöldfelületi ellátottsága a biológiai aktivitás tekintetében megfelelő. ▪ Martfű utcái rendezettek, többnyire fásítottak. ▪ A lakosság igényli a minőségi zöldfelületeket és a város vezetése elősegíti a zöldfelületek fejlesztését.	újtelepi- és az óvárosi részt összekötő Városközpont. A település központja egyben a város legdekoratívabb zöldfelületi központja is. ▪ A zöldfelületek visszatükrözik a lakóterületek (ipari létesítmények) beépítési stílusát, visszaidézik a létesítés korszakát (kerti út vonalvezetése, anyaghasználatában, alkalmazott növény együttesek faj- és fajtaválasztékában, stb.). ▪ A zöldfelületi elemek általában igényes kialakításúak, de a kertberendezési tárgyak (kerti padok, virágládák, hulladékgyűjtők, köztéri világítótestek) jelenlegi állapota nagyon eltér az egyes városrészek között.
Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)	▪ A város gazdasági életében is egyre jelentősebb méretű, fejlődő gazdasági ágazattá növi ki magát a város rekreációs tájhasználatát jelentő Martfű Termál SPA turisztikai központ. ▪ Turisztikai vonzerő tekintetében megyei relációban kiugró Martfű pozíciója, ahol a megye összes kereskedelmi vendégéjszakáinak 13%-a realizálódott. ▪ A rekreációs tájhasználathoz köthető a vadász-túrizmus is. A településen két vadásztársaság is működik. ▪ Martfű város egyik legdinamikusabban fejlődő ágazata a turizmus. A meglévő gyógyfürdőre és szállodára valamint nemzetközi kempingre alapozott turizmus fejlesztésének újabb állomása Martfű gyógyhellyé nyilvánítása, mely a gyógyturizmust előtérbe helyezi.	▪ A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása. Az endogén erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik.

(Forrás: saját szerkesztés)

4.2.2. A Stratégia céljainak elérését segítő főbb beavatkozások, projektek

4.2.2.1. Az „Ipari település” (Középtávú városi cél 1.) főbb beavatkozásai

A gazdaságfejlesztés, az ipartelepítés érdekében kiemelt feladat a befektetés-ösztönzés feltételeinek megteremtése is a városmarketing szerves része, amely kapcsolódik az országosan és regionálisan működő információs hálózatokhoz. A meglévő infrastrukturális kapacitásokra épülve szükséges kiépíteni egy hatékonyan működő befektetés-ösztönzési rendszert. Alapproblémaként azonosítható a város gazdaságfejlesztését koordináló hatékonyan működő szervezeti háttér hiánya adja. A szükséges információk és adatbázisok birtokában lehetséges elindítani egy promóciós eszközrendszer lefektetését, amely a befektetőkkel folytatott kommunikációt hivatott biztosítani.
A városmarketing egy speciális településpolitikai és –fejlesztési eszközrendszer, ahol a marketing teljes mértékben alkalmazható, a várost egységes arculat és imázs formájában megjeleníti, pozícionálja, tehát egy márkává formázza azt. A város egy „termék” a települések piacán, ahol van verseny a befektetőkért, látogatókért, vagy akár különböző támogatásért, valamint vannak szervezeti célok, eladók és vevők. Feladat, hogy Martfű a „települések piacán” látható, érzékelhető és sikeres legyen! A termék kettős jellegű, egyrészt maga a hely, a terület, ezzel együtt a benne lévő értékek, élmények, szolgáltatások, másrészt a városról, mint „termékről” (márkáról) kialakult imázs, az emberek fejében kialakított kép, ami alapján a célcsoportok kialakítják a viszonyulásukat a településhez.
A városmarketing célcsoportjai kiemelten a helyi lakosok, az üzleti élet szereplői, Magyarország közvéleménye, hazai turisták és nemzetközi turisták, továbbá különleges célcsoportként – sikeres marketing tevékenység esetén – a Kormányzat is. Emiatt kulcsprojektként kerül jelen Stratégiában rögzítésre a ***„Gazdasági célú városmarketing, a városközpont további beépítése érdekében vállalkozói tőke felkutatása”*** megnevezésű projekt valamint az ***„Inkubátorház kialakítása”*** megnevezésű projekt.
A településen jelenleg három ipari területen négy, a város életét meghatározó ipari létesítmény található. A megye második tradicionális ipari központja Szolnok mellett Martfű, mely a megye második legnagyobb ipari területével rendelkezik Szolnok után. Sör-, növényolaj- és cipőgyár található itt, ám ipari parkját befektetői érdeklődés hiányában sajnos bezárták. Így Martfű városában nemcsak az üzleti infrastruktúra kialakítása (***„A város déli részén található iparterület közművesítése”*** megnevezésű projekt) hanem a meglévő fejlesztése ***(„A Tisza Ipartelep úthálózatának felújítása, tulajdonviszonyok rendezése”*** megnevezésű projekt) is feladat.

4.2.2.2. Az „Energia tudatos település” (Középtávú városi cél 2.) főbb beavatkozásai

A közszolgáltatást nyújtó intézmények energiahatékonyságának fokozása, épületgépészeti rendszerének energetikai célú korszerűsítése, a megújuló energiaforrások részarányának növelése kiemelt célja Martfű Városának. Ennek érdekében Martfű Fenntartható Energetikai Akcióterve 2012-ben (SEAP) elkészült. Erősödő általános társadalmi elvárás, hogy az energiagazdálkodást a fejlesztések fókuszába álljanak. Elsődlegesen a napenergia és a geotermikus energia hasznosításának szélesebb körű igénybe vétele eredményezhet megtakarítást. Kiemelten a nyári hűtés energia igényének kielégítésére hasznosítható napelemek terjesztésével. A föld energiája is, mint megújuló energiahordozó hasznosításra alkalmas.
A fejlesztésekkel meg kell oldani a középületek külső határoló szerkezeteinek hőszigetelését, árnyékolását, épületgépészeti és világítási rendszerük korszerűsítését. A tervezett intézkedések megvalósítása során szem előtt kell tartani a klímaváltozással járó káros jelenségek következményeinek minimalizálását, továbbá támogatni szükséges települési szilárd hulladék minél nagyobb arányú újrahasznosítását, illetve energetikai célú felhasználását célzó beruházásokat. Ezeket a célokat segít elérni a Stratégia több projektje is, a ***„Közvilágítás korszerűsítése”*** megnevezésű, a ***„Intézmények fosszilis energiafelhasználásának további csökkentése, megújuló energia felhasználásának további növelése”*** megnevezésű projektek is.

4.2.2.3. A „Térségi centrum” (Középtávú városi cél 3.) főbb beavatkozásai

Martfű Szolnok Megyei Jogú Város erőterében, annak agglomerálódó térségében található. Jász-Nagykun-Szolnok megye Területfejlesztési Koncepciója Martfűt egyértelműen a „Tisza-menti pólustérséghez” sorolja, melynek központja Szolnok MJV. Megyei relációban a megye gazdaságának erősítése érdekében koherens és egymást erősítő módon szükséges a már meglévő gazdaságot segíteni, azok üzleti infrastruktúráját erősíteni, bővíteni, egyes városok iparszerkezetét optimalizálni, a beszállítói hálózatot erősíteni, összehangolt szakképzést kialakítani. A megye középső kelet-nyugat irányú tengelye a Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű városok által dominált funkcionális várostérség(ek) település együttese, valamint a hozzájuk kapcsolódó, belső perifériára szorult kistelepülések. Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területrendezési Terv 2020. május 25-től hatályos. Jász–Nagykun–Szolnok Megyei Közgyűlése „a Jász– Nagykun–Szolnok Megyei Területrendezési Tervről” szóló 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendeletével határozta meg Jász–Nagykun–Szolnok megye térségi területfelhasználásának térbeli feltételeit, a műszaki infrastruktúra–hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, tekintettel a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, az erőforrások védelmére, fenntartható fejlesztésére, továbbá a megye egyedülálló és sajátos adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, a területfejlesztési koncepciók és programok végrehajtására. A Rendelet Martfű Várost a „Térszervező városok övezetébe” sorolja. Martfű alapvetően szolgáltatásaival szükséges, hogy térségét kiszolgálja, így ehhez a célhoz rendelt projektek (***„Művelődési ház rekonstrukciója és fejlesztése, tartalomfejlesztése”*** című, az ***„Egészségügyi szűrőprogramok szervezése, támogatása”*** megnevezésű és ***„A Művelődési Központ ifjúságot érintő tevékenységének bővítése”*** című projektek) a mikro-térségre is komoly hatással kell, hogy legyenek.

4.2.2.4. Az „Élhető város” (Középtávú városi cél 4.) főbb beavatkozásai

A szuburbanizációs folyamatok alakulásával párhuzamosan nem történt meg a megfelelő kiszolgáló létesítmények infrastrukturális kialakítása. Több települési funkció biztosítása is hiányzik az egyes településrészek ellátottságából. Kiemelten fontos, hogy a központi funkciók minden egyes városrész számára elérhetővé váljanak. Szükséges egy többközpontú, a gazdaság és a lakosság igényeit helyben kiszolgálni képes települési struktúra megvalósítása alközpontok kialakításával. A települési alközpontok kialakításának szükséglete a városrészek parallel, harmonikus fejlesztését igényli. Ezt a célt szolgálja a ***„Lakóterület közlekedésé és közmű fejlesztése ("Zsófia-dűlő" fejlesztése)”*** megnevezésű projekt is.
Az egyik legfontosabb városszerkezeti feladat a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok javítása.
A ***„Családi házak építésére alkalmas telkek közművesítése, kedvező feltételekkel történő értékesítése”*** megnevezésű projekt megvalósítása során is szükséges a megfelelő közlekedési kapcsolat biztosítása.
Kiemelt jelentőségű a jelenleg degredálódó, leszakadással fenyegetett településrészek, szegregált területek integrált programjának megvalósítása, lakókörnyezet fizikai megújításának folytatásával és a felzárkózást, esélyeket növelő beavatkozásokkal, melyek az érintett célcsoportokra szabott speciális tartalommal valósulnak meg. Kapcsolódóan az előbbiekhez, szükséges az önkéntesség népszerűsítése, társadalmi felelősségvállalás erősítése. Ennek egyik fő beavatkozása ***„A garzon lakások és a Bérlők háza épületeinek felújítása”*** megnevezésű projekt.
Biztosítani kell az európai (és egyben nemzeti) ökológiai hálózat folytonosságát annak érdekében, hogy a biológiai és tájképi sokféleség, továbbá az ökológiai rendszerek működőképessége fenntartható legyen. Teljes értékűvé a város zöldfelületi rendszere akkor válik, ha a belterületi zöldfelületek és a meglévő ökológiai hálózat tömbszerűen és szigetszerűen elhelyezkedő elemei az ökológiai folyosókon és zöldfolyosókon keresztül összekapcsolásra kerülnek. Ennek a célnak a megvalósulásának egyik

letéteményese a ***„Zöldfelületek karbantartására, közparkok felújítása, közterületi bútorok kihelyezése”*** megnevezésű hálózatos típusú projekt.
Természeti értékekben gazdag területeken, tájképileg védendő területeken a területhasználat tervezésekor, épületek, építmények elhelyezésekor a természeti értékek védelmének, a tájkarakter megőrzésének elsőbbséget kell biztosítani. A rendezési tervekben le kell határolni tájképvédelmi vagy látványvédelmi területeket, és védelmüket biztosító előírásokat, rendezési és intézkedési feladatokat meg kell határozni. Egyik szép példája az ehhez a célhoz tartozó ***„Gesztenye-sor rekonstrukciója”*** megnevezésű projekt.

4.2.2.5. A „Gyógyhely” (Középtávú városi cél 5.) főbb beavatkozásai

Martfű jelentős gazdasági ágazata a turizmus, amelynek kiemelt jelentősége van a város versenyképességének fejlesztésében, gazdasági teljesítményének fokozásában. A turizmus fejlesztésének fő tényezői közül is kiemelkedő az értékalapúság, a tudás- és készségtartalom növelése, illetőleg a környezetbarát jelleg.
A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása.
A város idegenforgalmának két pillére a gyógy-, wellness- és egészségturizmus, valamint tervezett, hogy a Tiszára épülő vízi turizmus is egyre jelentősebbé váljon. Ezt a célt szolgálja a ***„Kikötő üzembe helyezése”*** megnevezésű projekt.

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

A stratégia megvalósíthatóságát veszélyeztető fő kockázatok feltárására a kockázatelemzés módszerét használjuk. A kockázatelemzés célja a kockázatok beazonosítása, elkerülése, hatásainak mérséklése. A fejezet azokat a kockázatokat, történéseket, eseményeket tartalmazza, melyek esetleges bekövetkezte a stratégia céljainak elérését, megvalósulását veszélyezteti. Összeállítását meghatározta a helyzetelemzésben kialakított SWOT - elemzés külső-belső tényezőinek áttekintése, illetve az azokhoz kapcsolódó fő kockázatok azonosítása. Annak érdekében azonban, hogy a kockázatok elemzése a stratégia megvalósítását ténylegesen, hatékonyan segítse, a megvalósulást esetlegesen akadályozó tényezők mellett a bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedésekkel, valamint a potenciális bekövetkeztük esetére tervezett intézkedésekkel is kalkulálunk. A jelen fejezetben beazonosított kockázatok időszakonkénti értékelése, felülvizsgálata azonban a stratégia megvalósítása, nyomon követési folyamata, monitoringja során is elengedhetetlen feladat.

11. táblázat: Kockázatelemzés

Kockázat	A kockázat bekövetkeztének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
A szükséges pályázati források nem állnak rendelkezésre.	magas	jelentős	A tervezett fejlesztésekhez nem sikerül pályázati forrásokat mozgósítani, így a fejlesztés megvalósítására nem áll rendelkezésre kellő forrás, a fejlesztés elmarad.	A tervezett fejlesztések előkészítésekor, kialakításakor egyértelmű operatív program hozzárendelés és megyei területfejlesztési programhoz illesztés szükséges.
A fejlesztések költsége meghaladja a tervezettet.	közepes	jelentős	A fejlesztések költsége a tervezés jelen fázisában nem ismert, azok csupán becsült költségek, így a betervezett költségek jelentősen alulmúlhatják a megvalósítás-kori piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett műszaki tartalommal való megvalósításához vezethet.	Körültekintő és alapos tervezés szükséges, mely részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, tervezői költségvetések készítését, illetve tartalékkeret képzését követeli meg.
A magántőke mobilizálása sikertelen.	magas	közepes	Amennyiben a településnek nem sikerül megvalósítania azt a törekvését, hogy kiaknázza a piaci szereplők által megvalósítandó fejlesztésekben rejlő lehetőségeket, kizárólag közszféra	A település törekszik a magán befektetőkkel, piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, mind a kommunikáció mind a konkrét fejlesztési elképzelések

Kockázat	A kockázat bekövetkeztének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
			fejlesztések valósulnak meg, elmaradnak a magánszféra befektetései.	megvitatására fórumot biztosít.
Az együttműködésben megvalósítandó fejlesztések esetében a településközi koordináció elmarad.	közepes	közepes	Települések közti koordináció hiányában az egyes településeken tervezett fejlesztések elmaradnak, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg, nem sikerül kiaknázni a közös fejlesztésekben rejlő előnyöket és lehetőségeket.	Szervezett és strukturált együttműködés kialakítása az érintett (környező) településekkel végig a partnerségi folyamat során.
A fejlesztések megvalósításához nem áll rendelkezésre megfelelő humán erőforrás.	alacsony	jelentős	A tervezett fejlesztések körültekintő előkészítéséhez és megvalósításához megfelelő szaktudással és tapasztalattal rendelkező munkatársak híján a tervezett fejlesztések megvalósítása jelentős csúszást eredményez, illetve a beruházások elmaradását is maga után vonhatja.	Mind a stratégiai, mind az operatív menedzsment kapacitások megerősítése szükséges.
A lakosság, civil szervezetek elégedetlensége.	alacsony	közepes	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek nem elégedettek az egyes tervezett és megvalósuló fejlesztésekkel, nem érzik a fejlesztéseket magukénak, azok elfogadottsága nem lesz megfelelő, az helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá.	Az előkészítéstől a megvalósításig tartó folyamat során végig szükséges a helyi lakosság és civil szervezetek bevonása, folyamatos tájékoztatása a fejlesztésekről. A partnerségi folyamatba illesztve már a stratégiaalkotás során kifejthetik véleményeiket, javaslataikat, fejlesztési

Kockázat	A kockázat bekövetkeztének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
				elképzeléseiket, melyek ezáltal beépülhetnek a fejlesztési dokumentumba.
Jogszabályi, tervezési környezet változása (változó OP tartalom, változó forrás - és szervezeti keretek).	magas	jelentős	A jogszabályok, tervezési keretek változása azt eredményezheti, hogy a tervezett fejlesztéseket, azok műszaki tartalmát, kivitelezhetőségét újra kell tárgyalni, szükség szerint módosítani kell az elkészült műszaki, pénzügyi, ütemezési stb. terveket. Ezek időigénye gátolhatja a határidőre teljesítést, illetve egyes fejlesztési elképzelések megvalósulását is akadályozhatja.	A vonatkozó jogszabályok, eljárásrendek, operatív programok módosításait folyamatosan figyelemmel kell kísérni, a jogi, tervezési-szabályozási környezetet meghatározó intézményekkel szoros együttműködés kialakítása szükséges.
Sikertelen közbeszerzési eljárások.	közepes	jelentős	A sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésben, problémát jelenthetnek a finanszírozó pályázati források lehívása során is.	Körültekintő előkészítés, közbeszerzési szakértő alkalmazása szükséges.
Projektek előkészítése elhúzódik, nem tervezett műszaki tartalomváltoztatások szükségesek.	közepes	jelentős	A projekttervek, fejlesztési elképzelések pályázati kiírásra való fejlesztése, előkészítése elhúzódik, illetve a folyamat eredményeképpen a tervezett elképzelések műszaki tartalma kikristályosodik, a	A projekttervek körültekintő előkészítése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek, stb.) szükséges, megfelelő humán-erőforrás biztosításával.

Kockázat	A kockázat bekövetkeztének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
			betervezetthez képest módosul.	
Az indikátorok teljesítése nem történik meg.	alacsony	gyenge	A megvalósulást mérő indikátorvállalások nem teljesülnek.	A célokhoz illeszkedő, teljesíthető és mérhető indikátorok és reális vállalások meghatározása szükséges.

(Forrás: saját szerkesztés)

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Martfű Város Önkormányzata középtávú stratégiájában a beruházási tevékenységeken felül megfogalmazott olyan nem beruházási, **soft típusú** tevékenységeket, amelyek a közszolgáltatások minősége színvonalának emeléséhez elengedhetetlenek (pl. oktatási, foglalkoztatási programok, a szociális ellátásra vonatkozó elképzelések, társadalmi befogadást segítő programok).
A város pozícionálása szempontjából (mind gazdaságfejlesztési, mind turisztikai, mind járásszékhely funkciókat illetően) kiemelt fontossággal bír a **város – és térségmarketing**. Martfű esetében jelentős a turisztikai potencia, ennek további kiaknázása fontos cél.
Az önkormányzat nem az egyetlen letéteményese a városfejlesztési stratégiának, de kiemelt szerepe van a szereplők koordinációjában, az érdekek kiegyensúlyozásában. A **hálózatépítés**, a folyamatos kommunikáció, az érintettek számára kommunikációs felületek biztosítása mind olyan lehetőséget jelent, amelyek gazdagítják a fejlesztési elképzelések megfogalmazását.

Ennek legfontosabb területei:

- A gazdasági szereplőkkel való együttműködés, mely különösen a mezőgazdaság és élelmiszergazdaság területén bír stratégiai fontossággal, ahol az önkormányzat valódi integrátor szerepkör betöltését kívánja elérni.

A város aktív kezdeményezője a termelési és fogyasztási szövetkezetek létrehozásának, ez ügyben önkormányzati döntések születtek.

- Az állami közszolgáltatásokat biztosító szervezetekkel való együttműködés (pl. Tankerület, Szolnoki Szakképzési Centrum és annak Damjanich János Szakképző Iskolája és Kollégiuma, munkaügyi központ, kormányhivatal), melyek a város számára stratégiai fontosságú ágazatokat működtetik.

A város törekszik, hogy a természeti és épített környezet megóvása érdekében intézkedéseket tegyen. Ennek részeként évek óta a városi parkokat a közmunkaprogram keretében gondozzák, és a városi kertészetben megtermelt virágok kerülnek kiültetésre. A kertészetben keletkezett zöld hulladék, nyesedék hasznosítását is megoldják, helyben történő, komposztálással, ami a talajerő utánpótlást is elősegíti. A lakosság körében programot, ösztönző rendszert, tanácsadó szolgáltatást dolgoztak ki a komposztálás elterjesztésére, amelynek eleme a házi komposztálók kiosztása. A program sikeres megvalósítása a kommunális hulladékokba kerülő szerves anyag tartalmát is csökkenti, mely a települési szilárdhulladékok fejlesztési stratégiájának egyik alapja.
Az önkormányzat vezető és irányító szerepet tölt be a környezet megóvása érdekében oktatási, szemléletformálási eszközökkel. Az önkormányzat oktatási és kulturális intézményi hálózatán keresztül a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, nevelési és szemléletformálási programokat teljesít. Az iskolákban és óvodákban évente szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram, karácsonyfagyűjtő akció, általános iskolások számára vetélkedősorozat kerül megszervezésre a szelektív hulladékgyűjtés témakörében.

- A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése:

A jól működő városok felé elvárás, hogy az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kikapcsolódáshoz, művelődéshez szoroson kötődő szolgáltatásokat is nyújtson, amelyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak az új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is. E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek karbantartását, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turistaigényekhez igazodó összehangolt és ötletes fejlesztését, támogatását is. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket. Ehhez kapcsolódik a helyi identitás és a lokálpatriotizmus erősítése is. A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés alapvető támogatója. A

közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere szükséges, mivel enélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem. Ennek érdekében az identitást erősítő események mellett további lehetőség a sajátos meghatározottságú városrészek (telepek), civil – városszépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása. A tudásalapú és akár a modern korral lépést tartó „digitális városprogram" elindításával feladatot is erősítheti a városról szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése

Szabályozási tevékenységek, eszközök:

- A „tervalku" (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés), amely lehetővé teszi, hogy egyes nagy beruházások esetén, amely a település területén zajlik le, a beruházó és a települési önkormányzat között olyan szerződés kötessen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír;
- Az önkormányzat elővásárlási jogának gyakorlása területek kivásárlásakor;
- Városmarketing célú tevékenységek: a város az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokkal, valamint azok eszközrendszerével összhangban, az ebben szereplő célok elérése érdekében hajtja végre marketingtevékenységét. Ehhez kapcsolódik a marketingkommunikáció, mint eszköz a magánbefektetők bevonására, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, valamint a létesítmények kihasználtságának növelésére. Mindez a fejlesztési eredmények ismertebbé tételét, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerejének kialakítását szolgálja;
- Helyi adó- és illetékkedvezményekkel bizonyos esetekben a magántőke mobilizálható, amelyet a Tervalkuban / településrendezési szerződésben rögzíthetnek a felek;
- Ingatlangazdálkodási koncepció, melynek keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi

A gazdasági szereplőkkel, magánbefektetőkkel történő együttműködési javaslatok, a koordináció mechanizmusai

Martfű Városban működő gazdasági társaságokra, valamint a potens betelepülő hatással van Martfű Város Önkormányzata által megvalósítani kívánt bizonyos fejlesztések, valamint a stratégiai projektekben szereplő bizonyos jövőbeli elképzelések. Ebből eredően szükséges, hogy jelen Stratégia célrendszerét egyeztesse a gazdasági szereplőkkel, a magánbefektetői szektor képviselőivel, ezzel is elősegítve a gazdasági és társadalmi folyamatok elmélyülését.
Fontos törekedni arra, hogy a gazdasági szektor elképzelései, céljai illeszkedjenek Martfű Város jövőbeli terveihez, ezzel elősegítve, adott fejlesztések harmonizáljanak a járásszékhely stratégiájával. Az aktív párbeszédekkel és konzultációkkal elérhető továbbá, hogy a város fejlesztései a lehető legnagyobb mértékben építsenek a környéken található kihasználatlan gazdaság- és társadalom-fejlesztési potenciálokra.

6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

A városfejlesztéshez kapcsolódó feladatok ellátásában, a fejlesztések megvalósításához szükséges pályázatok elkésztésében és a projektek menedzselésében, ellenőrzésében így egy állandó, műszakilag – gazdaságilag – pénzügyileg – jogilag képzett szervezeti egység vesz részt az Önkormányzati Hivatalon belül. Ez a szervezeti egység látja el a településfejlesztéssel és a beruházásokkal kapcsolatos főbb feladatokat. Az ő munkájukat segítik a Képviselőtestület Bizottságai, és az eseti jelleggel megbízott külső tanácsadó cégek. Az önkormányzat munkatársai beruházás-előkészítésben, projektfejlesztésben, projektmenedzselésben és –megvalósításban- jelentős gyakorlatra tettek szert az elmúlt években.

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításáért két szervezeti egység felelős, egyrészt egy stratégiai menedzsment szint, másrészt egy operatív menedzsment szervezeti egység.

Stratégiai menedzsment szint

Képviselő-testület

A stratégiai döntéshozatal a Képviselőtestület feladata, amely az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról (költségvetési rendelet), az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról, valamint a település térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadásáról/módosításáról.

Bizottságok

A Képviselőtestület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai.

A stratégiai menedzsment szervezet a stratégia egészének megvalósulását követi nyomon, a megvalósult fejlesztések egymásra gyakorolt hatását vizsgálja, a kockázatok elemzését és értékelését is elvégzi, ellenőrzi és irányítja az operatív szint tevékenységét. A stratégiai menedzsment feladata, hogy vizsgálja azon külső –elsősorban szabályozási-, társadalmi-, gazdasági környezet változásához kötődő- tényezőket, melyek a stratégia megvalósulására hatással vannak. Mindezek figyelembevételével szükség esetén beavatkozási javaslatokat fogalmaz meg, azokról döntéseket hoz. Feladata még a támogató szervezetekkel, stratégia megvalósításában kiemelt jelentőségű partnerekkel történő kapcsolattartás, együttműködés.

Az **operatív menedzsment szervezeti egység** tagjai az önkormányzat munkatársai és szükség esetén külső megbízottak. Az operatív menedzsment felelős az egyes projekt tevékenységek szakmai, pénzügyi lebonyolításáért, azok megfelelő határidőre történő teljesüléséért. A menedzsment szervezet beszámolókat készít a stratégiai menedzsment szervezetnek illetve a támogatók felé.

Az egyes beavatkozások sikeres megvalósítása érdekében az alábbi menedzsment pozíciók betöltése és a hozzájuk tartozó elvárásoknak való megfelelés szükséges:

- projekt menedzser
  - vezetői-, üzleti tervezési tapasztalatok
  - projekt menedzsment, pályázati menedzsment területen szerzett tapasztalat
  - beruházások (kiemelten EU támogatásból megvalósult, közszféra beruházások) előkészítésében, szervezésében, irányításában szerzett jártasság
  - koordinációs tapasztalatok és készségek együttműködésben, kapcsolattartásban (kiemelten az önkormányzat testülete, intézményei és külső partnerek).
- műszaki menedzser
  - támogatott beruházási típusú projektek végrehajtásában szerzett gyakorlat
  - beruházás műszaki ellenőrzésében vagy lebonyolításában szerzett tapasztalat,
  - pályázat készítésben szerzett tapasztalat.
- pénzügyi menedzser
  - önkormányzati gazdálkodás átfogó ismerete,
  - támogatott beruházások pénzügyi lebonyolításában, elszámolásában szerzett jártasság,
  - az unós támogatások pénzügyi szabályozásának részletes ismerete.
- adminisztratív munkatárs
  - feladata a projektmenedzser és a pénzügyi menedzser (esetlegesen műszaki menedzser) munkájának támogatása,
  - önkormányzati gazdálkodás ismerete,
  - beruházások pénzügyi lebonyolításában szerzett jártasság.
- marketing menedzser
  - tájékoztatás- és nyilvánosság irányítása,

- projekt információs iroda működtetése,
- partnerségi tájékoztatók, fórumok szervezése.

- jogi tanácsadásért és közbeszerzésekért felelős szakember
- könyvvizsgálatért felelős szakember.

Az önkormányzat részben már rendelkezik a fenti humán erőforrás háttérrel, de a stratégia megvalósítása során várhatóan további kapacitásbővítés és eseti jelleggel külső szakember megbízása szükséges. A beavatkozások zavartalan, a tervezett határidőre történő megvalósítása érdekében a kapacitásbővítés szükségességéről illetve a külső szolgáltatások igénybevételéről a stratégiai menedzsment szervezet tesz javaslatot és a városvezetés dönt.

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A város fejlesztései nemcsak a várost, hanem a Szolnoki járás településeit is érintik.

Járási szintű és egyéb együttműködések

Martfű Város stratégiai céljai a vonzáskörzetbe tartozó településeket is érintik. Elsősorban a térség településeit is érintő intézményhálózat fejlesztés, és munkahelyteremtés kap prioritást kiegészítve a kapcsolódó közszolgáltatásokkal, melyeket a város és térsége igénybe vesz.
A városban megvalósuló **közszolgáltatás fejlesztések** (oktatás, közművelődés, szociális ellátás) térségi jelentősége révén több esetben is a vonzáskörzet, ill. a járás lakosságának jobb minőségű ellátását célozza.
Új munkahelyek létrehozásával közvetve **bármely gazdaságfejlesztési projekt** kihatással lehet a vonzáskörzet településeire, csökkentve a munkanélküliek számát.
Az önkormányzat a város térségi szerepköréhez igazodva folyamatosan elvégzi a Stratégia végrehajtása során a térségi egyeztetéseket, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez illeszkedő fő beavatkozások összhangban legyenek a környezet főbb szereplőinek stratégiáival és projektjeivel.
A város vezetése különböző információs csatornákon keresztül együttműködik a térség településeivel a fejlesztési célok kialakításában. A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azok bővítésére a céljainak megvalósítása érdekében nyitott.

6.4. Monitoring rendszer kialakítása

A Stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment szervezet egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények teljesülését nyomon kövesse. A stratégia monitoring rendszerének működtetés tekintetében a korábbi fejezetben részletesen bemutatott stratégiai menedzsment, illetve az operatív menedzsment szervezet felelős.
A stratégiai menedzsment szint feladata a monitoring során az értékelés, **elemzés, visszacsatolás és döntéshozás**. A stratégiai menedzsment szervezet a megadott adatok alapján végez értékelést, melynek célja elsődlegesen a stratégiában kitűzött célok megvalósulásának áttekintése. Az értékelés az elvárt eredmények mértékének, az esetleges akadályok beazonosításának, azok leküzdésének, a végrehajtás eredményességének vizsgálatára terjed ki, melynek során a szervezet az előbbiekben felsorolt területeken javaslatokat is tesz. Ebben a szakaszban várhatóan még csak kisebb korrekciók végrehajtása válhat szükségessé.

Amennyiben a fejlesztések előrehaladása ezt indokolttá teszi vagy a támogató szervezet előírja, úgy az önkormányzat gyakoribb, akár negyedéves rendszerességgel is áttekinti, megvitatja, szükség szerint korrigálja a stratégia végrehajtásának menetét.

A stratégia megvalósulásának átfogóbb értékelésére az eredmény és hatásindikátorok vizsgálatával kerül sor, **időközi értékelés** keretében (tervezetten 2022-ben). A vizsgálat nemcsak a számszerűsíthető értékek alakulását vizsgálja, hanem kiterjed a kitűzött célok relevanciájának áttekintésére is. Ebben a fázisban a stratégia érdemi áttekintése során korrekciók történhetnek az elért eredmények, illetve az időközben megváltozott külső körülmények hatásainak tükrében. A jövőkép elérése érdekében esetlegesen módosulhatnak a kitűzött (rövid- és középtávú) célok, az akcióterületek, a konkrét beavatkozások, illetve az indikátorok köre. Ebben az értékelési szakaszban indokolt lehet külső szakértők bevonása is. A hatásindikátorok mérésére hosszabb távon (kb. az 5. évben) kerülhet sor, ezen időpont előrehozható, amennyiben a külső környezetben jelentős változás következik be.

6.5. Monitoring rendszerben alkalmazott indikátorok

Az indikátorrendszer szükségessége
Martfű Város akkor fejlődik, ha a céljai eléréséhez meghatározott projektek, intézkedések és feladatok eredményesek. Az eredményesség meghatározásához számszerűsíthető információra van szükség: minden egyes projekt esetében ismernünk kell a fejlesztés közvetlen kimenetelével összefüggésben álló számszerű változást, és meg kell tudnunk határozni a közvetett hatásokat is. A változásokat a projektek megvalósítása előtti és utáni állapotban, valamint a későbbi nyomon követés érdekében a projektek szempontjából releváns időszakonként meg kell határozni. Ezt a célt szolgálja az indikátorrendszer. Az indikátorok egymásra épülő rendszerben értelmezhetők.

Output indikátorok
Az output indikátorok a projekt megvalósításának közvetlen eredményét fejezik ki.

Eredmény indikátorok
Az eredmény indikátorok a mérhetőség második szintjét jelentik, elsősorban az egyes szolgáltatások iránti kereslet változását jelzik. Ezek a változások a fejlesztés megvalósulásából közvetlenül következnek, ugyanakkor a célrendszerrel is összefüggésbe hozhatók. Jellemző, hogy egy-egy eredmény indikátor több projekt esetén is megjelenik, illetve több projekt együttes megvalósítása felerősíti az eredményeket.

Hatás indikátorok
A hatás indikátorok a projektek nyomán közvetetten jelentkező, nagyobb léptékű változásokat fejezik ki, amelyek hosszú távon befolyásolják a városlakók életminőségét.
Az alább bemutatott indikátorrendszer csak javaslatnak tekinthető. Pontos indikátorrendszer felállítására akkor lesz lehetőség, ha már ismert a konkrétan tervezett projektek köre és ütemezése, az elérhető források nagysága, illetve a fejlesztésekbe bevonható partnerek kiléte. A pontos indikátor értékek meghatározása az egyes projektek közvetlen kidolgozása során, adott esetben a szükséges Akcióterületi terv elkészítésekor, vagy a projektre vonatkozó pályázati anyag összeállításakor szükséges.
A szükséges információk birtokában minden adott projekthez tartozó indikátor esetében lehetővé válik a reálisan teljesíthető célérték megjelölése, mely az eredményes végrehajtást és a monitoring tevékenység megkönnyítését egyaránt szolgálja.

12. táblázat: Indikátor-készlet

Középtávú városi cél	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Ipari település (Középtávú városi cél 1.)	▪ Martfűi székhelyű vállalkozások által elnyert támogatások ▪ Martfűi székhelyű vállalkozások által elnyert támogatások innovációs célú pályázatokon ▪ Fejlesztéssel érintett ipari telephelyek nagysága ▪ Klaszterekben résztvevő martfűi székhelyű vállalkozások száma ▪ A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma ▪ A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe ▪ A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	▪ Működő vállalkozások számának növekedése ▪ A keletkező iparűzési adó nagysága	▪ Munkanélküliségi ráta csökkenése ▪ Pénzintézetek, vállalkozók, magántulajdonosok szervezett, aktív együttműködése a városfejlesztésben	▪ KSH ▪ Önkormányzati adatok ▪ NAV ▪ Kormányhivatal ▪ Ingatlan adatbázisok
Energia tudatos település (Középtávú városi cél 2.)	▪ Az önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok bevitt energiamennyiségének mértéke ▪ A megújuló energiaforrásból előállított energia-mennyiség ▪ Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték) ▪ Megújuló energia felhasználására alkalmassá tett helyi közintézmények száma ▪ Megújuló energiaforrások hasznosítását célzó társasházi beruházás-támogatások száma	▪ Önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok energiafogyasztásának csökkenése ▪ Energia hatékonyan működő társasházak/szövetkezeti épületek számának növekedése ▪ Elhasznált fosszilis energiahordozók csökkenése ▪ A megújuló energiaforrások arányának növekedése	▪ Az önkormányzat karbonlábnyomának csökkenése ▪ Fenntarthatóság növekedése ▪ Szemléletváltás, energia- és klímatudatosság erősödése ▪ Lakásállomány megújulása energiahatékonyság szempontjából	▪ KSH ▪ Önkormányzati adatok ▪ Közszolgáltató adatai

Középtávú városi cél	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
	▪ Energiatudatosságot növelő ismeretterjesztési programok száma (tájékoztatás, iskolai programok, önkormányzati rendezvények)			
Térségi centrum (Középtávú városi cél 3.)	▪ Családokat érintő humánszolgáltatások száma ▪ Közösségi programok száma ▪ Helyi közösségépítő lakossági kezdeményezések száma	▪ Térségi lakossági elégedettség növekedése	▪ A mikro-térségből történő elköltözések számának csökkenése ▪ Népességszám növekedése ▪ Születéskor várható élettartam növekedése ▪ Születésszám és 14 év alattiak számának emelkedése	▪ Önkormányzati adatok ▪ KSH ▪ Lakossági elégedettségmérés
Élhető város (Középtávú városi cél 4.)	▪ Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága ▪ Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek ▪ Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek ▪ Térítésmentes szabadtéri programok száma ▪ Tanulmányi ösztöndíjban részesülő, szociálisan rászoruló fiatalok száma ▪ Új akadálymentesített környezet (közösségi tér) száma ▪ Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	▪ Munkanélküliek számának csökkenése ▪ Hátralékot felhalmozó háztartások számának csökkenése ▪ Lakossági elégedettség növekedése ▪ Szűrőprogramokon és prevenciós eseményeken résztvevők száma ▪ Lakossági elégedettség növekedése ▪ Lakásállomány összetételének javulása ▪ Bérlakásállomány üzemeltetésére fordított éves összeg értéke ▪ A közterületek minőségének változása	▪ Mortalitási ráta csökkenése ▪ Születéskor várható élettartam növekedése ▪ Martfűről történő elköltözések számának csökkenése ▪ Lakossági megítélés változása nagy volumenű fejlesztési projektek kapcsán ▪ A közterületek összességével kapcsolatos lakossági elégedettség ▪ A kerület zöldfelületi borítottságának változása	▪ Önkormányzati adatok ▪ Projektdokumentációk ▪ Elégedettségi felmérések (előtte-utána)

Középtávú városi cél	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
	▪ Szolgáltatásokkal elért ügyfelek száma ▪ Egészséges életmódra nevelő rendezvények száma ▪ Szanált ingatlanok száma ▪ Lakhatással kapcsolatos önkormányzati támogatásokban részesülők száma ▪ Zöldhálózat, zöldfelületi fejlesztésekkel kapcsolatos projektek száma ▪ Telepített fák száma ▪ A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza ▪ Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma			
Gyógyhely (Középtávú városi cél 5.)	▪ A megújított szolgáltatások száma ▪ Kialakításra kerülő új parkolóhelyek száma ▪ Rehabilitálásra kerülő zöldterületek nagysága ▪ Az új turisztikai / szuprastruktúra új szolgáltatások száma ▪ A fejlesztett területek nagysága ▪ Termál és gyógyfürdőkben kialakított új gyógyászati és rekreációs szolgáltatások száma ▪ A támogatott turisztikai attrakció kialakításra kerülő tereinek alapterülete	▪ A helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése ▪ Támogatott turisztikai vonzerők látogatottsága (relatív) ▪ A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának növekedése ▪ Turisztikai attrakció(k) árbevétele (Ft-ban) ▪ Az idegenforgalmi adó bevételének növekedése ▪ A turisták által eltöltött vendégéjszakák száma (desztináció)	▪ Külföldi és belföldi turisták költése ▪ Indukált beruházás a turisztikai ágazatban (hatás)	▪ Önkormányzati adatok ▪ KSH

Középtávú városi cél	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
	▪ A TDM szervezet által a desztináció turisztikai szolgáltatói közül bevont szolgáltatók száma ▪ Kialakított új TDM turisztikai információs szolgáltatások száma ▪ A szálláshely kapacitás kihasználtsága ▪ Látogatószám (szolgáltatást igénybe vevők száma)	▪ A turisztikai attrakciók látogatottsága		

(Forrás: saját szerkesztés)